

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví

Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Bakalářská práce

Barbora Bjačková

Kulturní akce veřejných knihoven pro dospělé

Cultural activities of public libraries for adults

Praha 2010

Vedoucí práce: PhDr. Anna Stöcklová

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 8. srpna 2010

.....

podpis studenta

Identifikační záznam (včetně povinného souběžného názvu a popř. podnázvů v angličtině!):

BJAČKOVÁ, Barbora. *Kulturní akce veřejných knihoven pro dospělé = Cultural activities of public libraries for adults*. Praha, 2010-08-08. 65 s. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce Anna Stöcklová.

Abstrakt (česky)

Tato bakalářská práce se zabývá kulturními akcemi veřejných knihoven pro dospělé. Nejprve popisuje situaci ve Spojených státech, úřad American Library Association zvaný Public Programs Office, který podporuje pořádání kulturních akcí v knihovnách a příklady jejich celostátních projektů. Dále se práce zabývá situací v České republice. V práci je analyzována role knihovny jako komunitního a kulturního centra. Stěžejní část práce popisuje a hodnotí vybrané akce českých knihoven pro dospělé, které jsou rozděleny podle typů (výstavy, literární pořady atd.). Poslední část prezentuje výsledky veřejného průzkumu na téma kulturních aktivit ve veřejných knihovnách.

[Autorský abstrakt]

Abstrakt (anglicky)

This bachelor thesis explores cultural activities of public libraries for adults. Firstly, it presents the situation in the USA, the Public Programs Office of American Library Association that promotes cultural programming in libraries and examples of their nationwide cultural programs. Then the thesis focuses on the situation in the Czech Republic. The role of library as the community and cultural centre is analysed. Main part of the work describes and evaluates the selected cultural activities of Czech libraries for adults, presented according to their types (exhibitions, literary activities, etc.). Final part shows the results of public survey about cultural activities of public libraries.

[Authors' abstract]

Klíčová slova (česky):

veřejné knihovny, kulturní akce, průzkum, služby knihoven, komunitní centrum

Klíčová slova (anglicky):

public libraries, cultural activities, survey, library services, community centre

Předmluva	3
1. Úvod	5
1.1 ALA Public Programs Office	5
Průzkum ALA PPO	6
1.2 Celostátní kulturní akce ALA Public Programs Office	7
Let's Talk About It	7
One Book, One Community	7
LIVE! @ your library	7
Putovní výstavy	7
2. Veřejná knihovna jako kulturní a komunitní centrum města	8
2.1 Komunitní knihovna	8
2.2 Důvody pro komunitní knihovnu	9
2.3 Jaká je a jak se dá vytvářet komunitní činnost	10
2.4 Partnerství	12
2.5 Semináře na toto téma	12
2.6 Zahraničí	13
3. Popis, zhodnocení a doporučení vybraných kulturních akcí	15
3.1 Celorepublikové kulturní akce	15
Moje kniha	15
Kniha mého srdce	15
Týden knihoven	17
Světový den knihy a autorských práv	18
Březen – měsíc čtenářů	19
Den poezie	20
3.2 Besedy, čtení a literární programy	21
Literární jaro (Masarykova veřejná knihovna Vsetín, Krajská knihovna Františka Bartoše)	23
Literární kavárna (Krajská vědecká knihovna v Liberci)	23
Litoměřický Tamtam (Knihovna K. H. Máchy Litoměřice)	24
Noc s Boccacciem (Městská knihovna Znojmo)	25
3.3 Výstavy	26
Fotografické výstavy	27
Výstavy výtvarných děl	28
Vzdělávací a informační výstavy	29
Jiné typy výstav	30

3.4	Hudební pořady	31
	Klasická hudba	31
	Populární a česká hudba	32
	Etno a lidová hudba, muzikoterapie	33
	Poslechové hudební pořady	35
3.5	Filmové pořady	36
	Karvinský filmový klub (Regionální knihovna Karviná)	36
	Filmový klub SVK HK (Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové)	37
	Klub německého filmu, Filmový klub ZOOM (Krajská vědecká knihovna v Liberci)	38
	Ozvěny AniFestu (Regionální knihovna Teplice)	38
	Filmový festival Litoměřice (Knihovna K. H. Máchy Litoměřice)	39
	Expediční kamera (Městská knihovna v Třebíči, Městská knihovna Třinec)	40
3.6	Mimořádné akce	40
	Máchovi v patách (Městská knihovna Doksy)	41
	Malování s hudbou (Knihovna Karla Dvořáčka Vyškov)	42
	Město v mé paměti (Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm)	43
	Multikulturní festival (Městská knihovna Sokolov)	44
	Na kolech po knihovnách regionu (Městská knihovna Prachatice)	46
4.	Průzkum	48
5.	Závěr	53
	Použité zdroje	55
	Zdroje obrázků	64

Předmluva

Tato bakalářská práce se věnuje tématu kulturních akcí veřejných knihoven pro dospělé. Téma jsem si vybrala, protože se zajímám o kulturu a výtvarné umění. Stěžejní částí mojí práce je výběr a popis kulturních akcí pro dospělé v knihovnách České republiky mimo hlavního města Prahy. Důvodem vyčlenění Prahy z přehledu je odlišný charakter akcí, zejména co se týká prostředků pro jejich organizaci. Tento přehled by měl připravit půdu pro další zkoumání těchto aktivit ve veřejných knihovnách. Součástí práce je také průzkum mínění lidí o jejich vnímání propagace a realizace veřejných akcí knihoven. Po dohodě s vedoucí práce byla pozměněna struktura obsahu.

Práce si klade za cíl zmapování kulturních akcí českých veřejných knihoven pro dospělé. Byly vybrány a stručně charakterizovány typy kulturních akcí a v rámci této typologie vybrány a popsány zajímavé konkrétní akce.

Pro získání přehledu toho, co knihovny pořádají za kulturní akce, jsem musela vycházet z toho, co knihovny o svých akcích zveřejňují. Procházela jsem webové stránky veřejných knihoven s regionální funkcí, jejich výroční zprávy a pokud měly svou stránku na síti Facebook, tak i tam. O konkrétních akcích jsem vyhledávala další články v časopisech Čtenář a Bulletin SKIP nebo v elektronických verzích regionálních deníků. Informace o celostátních akcích knihoven jsem získávala především z webové stránky organizace SKIP. Akce ve čtvrté kapitole jsem vybírala z hlediska toho, zda byly divácky úspěšné nebo zda měly zajímavý nápad.

Úvodní kapitola práce stručně nastiňuje situaci v zahraničí, americkou organizaci Public Programs Office, která je součástí American Library Association a její vybrané celostátní kulturní projekty. Další kapitola vymezuje pojem komunitní knihovna, podstatu komunitní činnosti a akcí konaných v jejím rámci, představuje semináře na téma komunitní činnosti knihoven a komunitní činnost při knihovnách v americkém prostředí. Jádrem práce je čtvrtá kapitola, která popisuje a hodnotí vybrané kulturní akce v rámci

jednotlivých typů akcí. Součástí práce je také průzkum vnímání kulturních akcí v knihovnách veřejností.

Text je rozdělen do 5 kapitol. Rozsah práce je 65 stran včetně obrázků. Bylo použito 106 zdrojů.

Při citování informačních zdrojů jsem vycházela z mezinárodních norem ISO 690 a ISO 690-2, v textu používám citování pomocí prvního údaje záznamu a data vydání, stanoveného normou ČSN ISO 690.

Chtěla bych poděkovat paní PhDr. Anně Stöcklové za cenné rady ohledně struktury i obsahu práce. Mé díky patří také všem, kteří mi pomohli s rozšiřováním dotazníku, těm, kteří ho vyplnili a všem, kteří mi při psaní poskytli cenné rady.

1. Úvod

První akce pro veřejnost v knihovnách vznikaly v 19. století v Británii a ve Spojených státech. Stejně jako dnes i v této době většina čtenářů četla raději beletrii než naučnou literaturu. Knihovníci, aby to změnili, začali lidem říkat co mají číst a tak vznikly první přednášky v knihovnách. Ve 40. letech 19. století byly ve Velké Británii schváleny zákony, které zvýšily daně ve prospěch muzeí a veřejných knihoven. Jelikož byly oba typy institucí financovány stejným způsobem, sídlily knihovny a muzea v bezprostřední blízkosti, často v jedné budově a knihovny tak měly přístup k uměleckým sbírkám, ale také ke společnostem, které podporovaly muzea. Veřejné knihovny navázaly s těmito společnostmi partnerství a tyto kulturní společnosti pak v knihovnách pořádaly přednášky. Novelou britského zákona o knihovnách z roku 1884 bylo povoleno knihovnám žádat o granty na podporu přednášek o umění. Tento trend brzy následovaly i americké knihovny, které začaly také pořádat kulturní akce (D.W. Davies, 1974).

1.1 *ALA Public Programs Office*

Jednou ze součástí American Library Association (ALA) je Public Programs Office (PPO). Cílem PPO je podporovat kulturní akce v knihovnách jako nedílnou součást knihovních služeb. V čele organizace PPO je poradní výbor Public and Cultural Programs Advisory Committee (PCPAC).

PPO zajišťuje pořádání kulturních akcí v knihovnách metodicky, pořádá konference, regionální workshopy i e-learningové kurzy. Tato organizace také podporuje aktivity v knihovnách finančně, získává granty od státu a různých organizací a od roku 2002 má vlastní fond Cultural Communities Fund, kam jí mohou jednotlivci, nadace nebo společnosti přispívat. Získané prostředky pak rozdělují knihovnám a financuje z nich celostátní kulturní programy (American Library Association, 2010a).

Organizace PPO vytvořila a provozuje také webovou stránku [ProgrammingLibrarian.org](http://www.programminglibrarian.org)¹ pro knihovníky, kde publikuje informace, novinky a zdroje z oblasti kulturních akcí knihoven. Tato stránka má dvě části,

---

¹ <http://www.programminglibrarian.org/>

knihovnu a blog. První část obsahuje informace, které mohou knihovníkům pomoci při plánování akcí v knihovně, například informace o získávání peněz na pořádání akcí, kalendář událostí a celostátních akcí, informace o typech pořadů, o autorech atd. Návštěvníci stránky mohou své názory vyjádřit ve formě komentářů k jednotlivým akcím nebo na diskusním fóru. V blogu jsou kratší články k tématu akcí od různých uživatelů (American Library Association, 2010b).

Průzkum ALA PPO

V roce 1998 provedla ALA Public Programs Office spolu s dalšími institucemi a univerzitami ojedinelý průzkum na téma kulturních akcí v knihovnách pro dospělé. Průzkum byl vydán v roce 1999 pod názvem Cultural programs for adults in public libraries: A survey report. Průzkum byl rozdělen na několik částí, zjišťoval četnost různých typů akcí v knihovnách a analyzoval vztahy mezi pořádáním akcí knihovnami a regionem, počtem obyvatel atd. Část průzkumu se také zabývala financováním akcí či spoluprací knihoven s jinými subjekty.

Průzkum zjistil, že 85,6% veřejných knihoven ve Spojených státech nabízí veřejnosti nějaký typ kulturních akcí pro dospělé. Nejčastějším typem kulturních akcí v knihovnách jsou vlastní výstavy (70,5% knihoven je pořádá). Z literárních akcí americké knihovny nejčastěji pořádají diskusní pořady o knihách (61,4%) a autorská čtení (59,3%). Další kulturní pořady, které americké knihovny pořádají jsou přednášky (43,8%), hudební pořady (41,7%), putovní výstavy (38,2%), divadelní představení (22%), programy motivace ke čtení (20,1%), filmové pořady (19,8%), semináře kreativního psaní (18,2%) a taneční vystoupení (14,2%). Diskusní pořady o knihách se v knihovnách obvykle konají jednou za měsíc (v 55% knihoven) a konají se spíše pro menší publikum 10 až 19 lidí (v 48% knihoven). Naopak autorská čtení se nekonají tak často (2 až 11 čtení za rok v 41% knihoven), ale navštěvují je stejně tak menší skupiny čtenářů (1 až 25 návštěvníků v 36% knihoven) jako středně velké (25 až 50 návštěvníků v 36% knihoven). Celková návštěvnost všech pořadů za zkoumaný rok byla v téměř polovině (48,4%) knihoven 500 návštěvníků nebo nižší. Nejvyšší celková návštěvnost za rok pak byla více než 10 000 v několika (7%) knihovnách. (American Library Association, 1999).

1.2 Celostátní kulturní akce ALA Public Programs Office

Let's Talk About It

Tento pořad vytvořila organizace ALA již v roce 1982. *Let's Talk About It* je diskusní pořad o čtení a knihách. V rámci pořadu se čtou knihy vybrané některým ze známých vědců a diskutuje se o nich v rámci daného tématu, které se týká humanitních oblastí, historie, literatury, filosofie či etiky. Některé z témat jsou například současná japonská literatura, klasická dětská literatura pro dospělé nebo práva jedince a společnosti v Americe. Pořad je v Americe velmi rozšířený, probíhá ve stovkách knihoven (American Library Association, 2010c).

One Book, One Community

One Book, One Community je komunitní pořad zaměřený na čtení a následné společné diskutování o knihách, který probíhá v mnoha knihovnách. ALA PPO tento projekt podporuje metodicky a poskytuje knihovnám potřebné informace a zdroje (American Library Association, 2010d).

LIVE! @ your library

Tento americký národní projekt se původně jmenoval *Writers Live at the Library* a roku 1992 ho vytvořila organizace ALA PPO. Program *LIVE! @ your library* do knihoven přináší pořady pro dospělé nebo pro rodiny s prezentací či čtením spisovatelů či hudebními, divadelními a dalšími vystoupeními umělců (American Library Association, 2010e).

Putovní výstavy

Organizace ALA PPO pořádá mnoho putovních výstav, v roce 2009 jich zorganizovala 7 a byly k vidění v 88 knihovnách. Výstavy jsou vzdělávacího charakteru a týkají se například významných historických osobností (Benjamin Franklin, Alexander Hamilton), vědy, literatury a mnoha dalších témat (American Library Association, 2010f).

2. Veřejná knihovna jako kulturní a komunitní centrum města

2.1 Komunitní knihovna

V současnosti je často zmiňována v souvislosti s veřejnými knihovnami a stále více se rozšiřujícím technickým vývojem otázka, zda bude mít v budoucnosti existence veřejných knihoven své opodstatnění. V době, kdy je snazší najít informaci rychle na internetu, knihu kterou potřebuji si můžu kdekoliv koupit nebo nově stáhnout na čtečku elektronických knih, zájem lidí o knihovnu jako půjčovnu tradičních dokumentů klesá. Knihovny se musí, pokud si chtějí udržet své postavení ve společnosti, zaměřit i na jiné služby než pouze půjčování knih. Jak dokládá rozmach sociálních sítí, lidé mají touhu se setkávat, seznamovat a komunikovat spolu, ale také se vzdělávat a mají zájem i o jiné druhy kultury než jim nabízí masová média. Tyto požadavky může využít veřejná knihovna pro svůj prospěch a stát se tak místem, kam budou lidé přicházet za vzděláním, kulturou a především se setkávat.

V rámci těchto nových aktivit knihoven můžeme vymezit tři oblasti působnosti, které se ale samozřejmě mohou prolínat: **komunitní centrum**, kdy se knihovna snaží zlepšovat život v obci a celkově obec podporovat, **kulturní centrum**, kde mohou lidé trávit volný čas čtením či účastní na kulturních akcích a **informační a vzdělávací centrum**, kdy knihovna podporuje vzdělání pořádáním kurzů a přednášek nebo poskytováním informací (Jozífková, 2008).

Tato kapitola se zaměří na komunitní činnost, která v sobě zahrnuje jak aktivity vzdělávací, tak i kulturní. Komunitní funkce knihoven značí takovou činnost, kterou knihovna podporuje komunitu, zde chápanou jako „*společenství lidí, kteří patří k určitému místu (žijí v určité lokalitě, mají společnou tradici apod.) a mají mezi sebou sociální vazby (přátelské, příbuzenské, vytvořené na základě ekonomické směny, na základě společně konané aktivity apod.)*“ (Houšková, 2004).

Podle slovníku TDKIV je komunitní knihovna veřejnou knihovnou, která aktivně podporuje svými službami místní komunitu. Podstatné pro komunitní činnost je skutečnost, že se knihovna nezaměřuje pouze na své uživatele, ale na všechny lidi patřící do místní komunity. Podpora komunity

knihovnou spočívá v posilování vazeb mezi členy komunity, poskytování prostoru pro kulturní či vzdělávací aktivity místních zájmových skupin, integraci znevýhodněných lidí do komunity a spolupráce s místními organizacemi a institucemi a zprostředkování jejich kontaktu s občany (KTD, 2003).

2.2   *Důvody pro komunitní knihovnu*

Proč by vlastně měla knihovna usilovat o to, aby se přiblížila komunitě? Registrovaných čtenářů knihoven je v republice pouhých cca 15 procent (Ježková, 2007) obyvatelstva a naprostou většinu veřejných knihoven zřizují a financují města a obce. Pokud slouží knihovna takto malé části obyvatel, je také podle toho financována. Pro města a obce z toho také může vyplynout otázka, zda je knihovna pro místo skutečně tak potřebná a užitečná.

Veřejné knihovny mají možnost svou nezbytnost v rámci obce obhájit. Měly by začít usilovat o získání zájmu těch obyvatel, kteří je běžně nenavštěvují, měly by se více zapojovat do veřejného života. Klíčem úspěchu knihovny je její zájem o potenciální čtenáře, zjistit co chtějí, potřebují. Uvědomit si, že činnost veřejné knihovny je především služba, a v tržním systému se má služba určovat podle přání poptávajícího, ne nabízejících (knihovníci). Pro získání představy o přáních potenciálních čtenářů je nezbytná komunikace nejen uvnitř knihovny, ale i s komunitou, což může zajistit jen kvalitní management. Je třeba podle potřeb komunity stanovit svou strategii a cíle a těch se pak držet, poskytovat služby, které lidé budou využívat a také o nich dát dostatečně vědět (Foberová, 2010).

Veřejná knihovna má mnoho předpokladů k tomu, aby se stala přirozeným komunitním centrem města. Knihovna je instituce, která je otevřená všem bez rozdílu a podle zákona poskytuje všem rovné služby. Knihovna je také zřizována z daní občanů, funguje jako služba veřejnosti. Knihovna je přirozeným místem setkávání lidí i skupin. (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004a). Mimo tyto předpoklady má knihovna také technické zázemí a prostory, přístup k dokumentům a zdrojům. Velkou výhodou veřejných knihoven je také skutečnost, že se za služby neplatí

a mnohé kulturní akce v knihovně může navštívit zdarma i neregistrovaný čtenář knihovny.

2.3 *Jaká je a jak se dá vytvářet komunitní činnost*

Knihovna může svou komunitní činností podporovat jednotlivce nebo skupiny lidí a především jejich vztahy a komunikaci, ale i obec či místo jako celek. Důležitými předpoklady komunitní činnosti knihoven je snaha zaměřit se na celou komunitu a všechny její členy, ne jen na své registrované čtenáře. Pro komunitní činnost je nutná otevřenost knihovny a také spolupráce a partnerství s dalšími subjekty. Cílem komunitní knihovny je pomoci místním obyvatelům podílet se na životě obce, informačně podporovat řešení problémů komunity, posilovat vztah lidí k místu, kde žijí a v neposlední řadě rozvíjet kulturní a vzdělávací aktivity komunity (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004a).

Mnoho občanů přistupuje k problémům místa či komunity poměrně pasivně, většinou nejsou dostatečně informováni nebo mají pocit, že stejně nemohou nic ovlivnit. Proto je pro život obce důležité, aby její občané věděli, co se děje a aby se k aktuálnímu dění mohli vyjádřit. Knihovna k povědomí o tom, co se v obci děje může přispět nejen zpřístupňováním informací z radnice, knihovna může nabídnout své prostory a svou iniciativu k uspořádání setkání zastupitelů města s občany a diskusí nad aktuálními problémy. Tyto činnosti přispívají k větší všímavosti obyvatel k problémům obce a také v občanech podporují pocit, že se mohou k problémům vyjádřit nebo se podílet na nějakém řešení. Knihovna se však může v některých problémech komunity sama aktivně angažovat a napomáhat řešení díky svému informačnímu zázemí, může například pořádat rekvalifikační vzdělávací kurzy pro nezaměstnané, zvát místní odborníky z různých oblastí na besedy, poskytovat individuální informace aj.

Knihovna je ideálním prostředím pro podporu vytváření vztahu obyvatelů k místu, kde žijí a mnohé knihovny se v této oblasti také úspěšně angažují. Knihovny vlastní a nakupují dokumenty o svém kraji, digitalizují historické materiály, které se týkají kraje. Při spolupráci s místními muzei,

historiky, pamětníky, spisovateli tak mohou vytvářet programy, díky nimž se lidé blíže seznámí s historií, zvyky, přírodou aj. místa, kde žijí.

Kvalitní život v obci vytváří z velké části i vztahy mezi jejími obyvateli, tzv. sociální kapitál. Je to určitý souhrn sociálních vztahů, norem, důvěry, který vede k vzájemné spolupráci a prospěchu komunity. Knihovna v tomto případě nabízí velký potenciál, jelikož dokáže spojovat jednotlivce i skupiny lidí. Knihovna tak může poskytovat prostor pro setkávání různých zájmových skupin, ale i specifických skupin (senioři, maminky s malými dětmi, cizinci aj.) a pořádat pro ně různé kulturní či vzdělávací aktivity. Pomocí společných aktivit může knihovna i spojovat různé věkové či jiné skupiny nebo podporovat a integrovat do společnosti znevýhodněné obyvatele (hendikepované, mentálně postižené aj.) (Ježková, 2007).

Příkladem komunitní činnosti knihovny může být komunitní projekt Městské knihovny Sedlčany *Lukášek*. Městská knihovna koncem roku 2007 otevřela komunitní Centrum Lukáš, které mohou využívat jak jednotlivci nebo organizace a sdružení. V centru se konají naučné přednášky, besedy, kulturní akce či setkávání různých spolků. Projekt *Lukášek* je výtvarným projektem, který si bere za cíl navázání a upevnění vztahů mezi místními obyvateli a posílení odpovědnosti za život v regionu. Tématem zatím posledního sedmého ročníku akce byla Charta Země. Hlavním výstupem tohoto projektu byl Duben s Chartou Země a oslava Dne Země. V dubnu se tak konala výstava výtvarných prací všech věkových skupin regionu, několik setkání a zamyšlení s duchovní Ivou Fišerovou a program pro školy ke Dni Země s výtvarnými dílnami. V loňských ročnících se obyvatelé Sedlčan mohli například kreativně vyjádřit k tomu, co je v jejich městě dobré či špatné nebo se snažili o nalezení svých kořenů (Městská knihovna, 2010k).

Obr. 1: Projekt Lukášek – oslava Dne Země

2.4 Partnerství

Knihovny se nemusí svou komunitní činností zabývat jen samy, naopak velkou výhodou je jim partnerství s jinými subjekty.

Důležité partnerství navazuje knihovna se svým zřizovatelem, což je v tomto případě komunitní knihovny město či obec. Knihovna od obce získává finance, ale obec může přispět i propagací a dobrému vnímání knihovny veřejností.

Ostatní subjekty, se kterými může knihovna spolupracovat, nejsou vůbec zanedbatelné, jejich spolupráce může přivést knihovně mnoho pozitiv. Knihovna poskytne prostor občanským sdružením a zájmovým skupinám a ty zase přivedou do knihovny nové čtenáře v podobě svých členů. Partnerství s místními podnikateli přináší do knihovny finance navíc, spolupráce s médii zase publicitu a reklamu. Do spolupráce se však dají zapojit i jednotlivci, knihovně mohou pomáhat dobrovolníci či brigádníci. Zaměstnanci knihovny také mohou oslovit někoho z místních občanů, aby přišel na besedu vyprávět o tom, čemu se věnuje a rozumí.

2.5 Semináře na toto téma

Tématem komunitních knihoven se u nás již zabývalo několik seminářů. Jeden z prvních, vzdělávací cyklus seminářů s názvem *Knihovna jako komunitní centrum*, uspořádal Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) s finanční podporou OSF Praha v roce 2003. K tomuto semináři také vznikla pracovní skupina pro komunitní aktivity knihoven, jejíž členy jsou aktivní vedoucí pracovníci různých českých veřejných knihoven. Tato skupina vznikla proto, aby mohla pomáhat, konzultovat a poskytovat metodické materiály k tématu komunitní knihovna dalším zájemcům z řad knihovníků (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004a).

V březnu 2004 zorganizovala Národní knihovna ČR a Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně seminář *Komunitní role veřejných knihoven*. Součástí semináře byly i pracovní workshopy zaměřené na komunitní aktivity, komunitní projekty a na spolupráci s partnery (Houšková, 2004).

Nejnovější aktivitou, která se také dotýkala tématu komunitní knihovny, byla konference *Knihovna a její město*, kterou uspořádala Městská knihovna v Praze. Konference tématicky obsahovala dvě části: Specializované služby a komunitní funkce knihoven a Podpora čtenářství. Účastníci ve svých příspěvcích představili netradiční projekty svých knihoven, podporu různých společenských skupin v knihovně (senioři, cizinci, Romové aj.), ale například i elektronické portály věnované čtení a knihám nebo knihovní sociální komunitní síť (Vathea, 2010).

2.6 Zahraníčí

V zahraničí existují skupiny nazvané zkratkou FOL (Friend of Libraries), které jsou rozšířené zejména v anglofonních zemích, do těchto skupin se sdružují lidé, kteří chtějí podporovat svou knihovnu.

Americká skupina FOL se v roce 2009 spojila s organizací ALTA (Association for Library Trustees and Advocates) a vznikla tak organizace ALTAFF (Association of Library Trustees, Advocates, Friends and Foundations), která je součástí ALA (American Library Association). Organizace ALTAFF má asi 5 tisíc členů, řídí a zastřešuje činnost skupin i institucí, které podporují činnost knihoven. Existuje několik typů skupin podle oblasti své činnosti, některé skupiny se zaměřují na fundraising, systematicky získávají finanční prostředky od státních orgánů, místní samosprávy, nadací, mecenášů a také od komerčních subjektů. Jiné skupiny získané finance spravují a poskytují knihovnám granty, další propagují zajímavé projekty a akce v knihovnách, podporují lokální skupiny přátel knihoven a školí pro ně poradce. Organizace ALTAFF spojuje jednotlivé skupiny přátel knihoven a nabízí jim tzv. idea sharing, možnost skupin z různých knihoven sdílet a sdělovat si přes mailing list svoje nápady a zkušenosti z oblastí činnosti těchto skupin, např. nakupování a prodej knih, nápady na akce v knihovně, práce dobrovolníků atd. Informace pro dobrovolníky i organizace se dají nalézt na webové stránce organizace ALTAFF (<http://ala.org/ala/mgrps/divs/altaff/>).

Tyto skupiny přátel knihovny (tzv. Friends Groups) na lokální úrovni se skládají z knihovníků, dobrovolníků a členů z místní komunity. Taková skupina si na začátku vytvoří svůj organizační a řídicí výbor, vytyčí si cíle,

kterých chce dosáhnout. Skupiny se zaměřují na pořádání programů v knihovně, získávání sponzorů, propagování knihovny v místní komunitě aj. Skupiny získávají prostředky nejen od svých sponzorů, ale také prostřednictvím členských příspěvků. Za tyto příspěvky dostávají členové benefity v podobě knihovnického časopisu a zvýhodněných služeb knihovny (ALA, 2010h).

Pozitiva takové spolupráce spočívají v tom, že se knihovna dostane do povědomí komunity, lidé se zapojují do její činnosti, proto jim také na kvalitním fungování knihovny více záleží. Knihovna získává zpětnou vazbu od veřejnosti, což jí umožňuje přizpůsobit své služby potřebám uživatelů (Foberová, 2009).

Obr. 2: Úvodní stránka webového sídla organizace ALTAFF

3. Popis, zhodnocení a doporučení vybraných kulturních akcí

3.1 Celorepublikové kulturní akce

Moje kniha

Známému pořadu *Kniha mého srdce* předcházela anketa s názvem *Moje kniha*. Tato akce probíhala v průběhu roku 2004 a jejím hlavním organizátorem byl Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) a veřejné knihovny, ke spolupráci se však připojil Český rozhlas, několik knižních distributorů, například Kanzelsberger, Kosmas a další.

Ankety se zúčastnil jen malý vzorek obyvatel, přes 93 000 hlasů. Lidé mohli hlasovat v knihovnách, které se do projektu zapojily, pomocí hlasovacích lístků nebo elektronického formuláře. Do projektu se knihovny mohly zapojit především propagací ankety a sbíráním anketních lístků, ale i akcemi na podporu četby a čtenářství. Anketa byla podporována i v rámci projektu *Březen - měsíc internetu* a výsledky ankety byly vyhlášeny v rámci *Týdne knihoven*. Na prvních třech místech se v anketě *Moje kniha* tak umístily knihy Harry Potter od J. K. Rowlingové, Pán prstenů od J. R. R. Tolkiena a překvapivě také Bible. Knihy na prvních místech jsou podobné jako v anketách jiných zemí, to dokazuje globalizaci knižního trhu a silnou propagační politiku velkých knižních nakladatelů a distributorů. Z hlediska celkových výsledků však největší část 43 % (*Moje kniha*, 2004) z 204 nejoblíbenějších knih získaly knihy českých autorů.

Smyslem ankety bylo nejen zjištění oblíbených knih českých čtenářů, ale i zamyšlení nad tím, co lidé čtou a jaký to má pro ně konkrétní kniha význam.

Kniha mého srdce

Kniha mého srdce je národní anketa o nejoblíbenější knihu, která byla zároveň vysílána jako televizní pořad. Tuto akci pořádala Česká televize ve spolupráci s Českým rozhlasem, Svazem českých knihkupců a nakladatelů a českými knihovnami a probíhala od dubna do poloviny října 2009.

Původem a vzorem ankety *Kniha mého srdce* byl britský pořad *The Big Read*. Tento pořad organizovala britská televizní stanice BBC a sponzorován byl britskou národní nadací pro umění National Endowment for the Arts. Celý projekt se skládal z moha televizních i rozhlasových pořadů, kde byly představovány vybrané knihy. Prostřednictvím hlasování bylo vybráno 21 knih, na prvních třech místech britské ankety se umístily knihy *Pán prstenů* od J. R. R. Tolkiena, *Pýcha a předsudek* od J. Austen a fantasy román *Jeho temné esence* od P. Pullmana (British Broadcasting Corporation, 2010). Po diváckém úspěchu *The Big Read* koupily formát pořadu i další televize z různých zemí, například německá televize ZDF organizovala anketu *Das Große Lesen* a nejvíce zde hlasů získal také *Pán prstenů* od J.R.R. Tolkiena, na druhém místě se umístila Bible a třetí místo obsadil britský historický román *Pilíře země* od Kena Folletta (*Big Read (German)*, 2001).

Hlasování pro oblíbenou knihu zajišťovaly především knihovny, které se projektu účastnily. Čtenáři hlasovali prostřednictvím internetu, pomocí elektronického formuláře, který byl přístupný i z webových stránek zúčastněných knihoven a také prostřednictvím papírových hlasovacích kuponů v knihovnách. V dalších kolech, kde už byl omezený počet knih, ze kterých se dalo vybírat, bylo možné hlasovat i pomocí SMS. Podle pravidel ankety mohli čtenáři vybírat beletristická díla, poezie, divadelní hry nebo odborná literatura nebyla do hlasování zařazena.

Kniha mého srdce probíhala ve třech hlasovacích kolech. V prvním nominačním kole čtenáři hlasovali prostřednictvím internetu a hlasovacích lístků pro libovolnou oblíbenou knihu. Do dalšího kola postoupila stovka knih, které získaly nejvyšší počet hlasů a čtenáři mohli posílat hlasy pouze knihám z této stovky. Do třetího kola postoupilo 12 knih s nejvyšším počtem hlasů, ze kterých bylo na konci ankety sestaveno konečné pořadí. Každý z těchto dvanácti titulů byl představen ve vlastním díle televizního pořadu. Finální pořadí bylo zveřejněno v závěrečném díle pořadu *Kniha mého srdce*, kde vybrané osobnosti obhajovaly své oblíbené knihy. Nejvíce hlasů lidé poslali humoristickému románu *Zdeňka Jirotky Saturnin*, na druhé místo se dostala *Babička* Boženy Němcové a jako třetí se umístil *Malý princ* od Antoine de Sain-Exupéry.

První dvě pozice žebříčku oblíbenosti, na kterých se umístily české romány, dokazují, že čeští čtenáři mají silný vztah k domácí literatuře. Tuto skutečnost dokazuje i předcházející anketa *Moje kniha*, kdy české knihy tvořily ve skupině oblíbených knih s nejvíce hlasy téměř polovinu. Podstatnou roli ve výsledcích ankety také hrála doba jejího průběhu, do prvních šesti se dostaly i v současnosti velmi populární fantasy romány jako Harry Potter a Stmívání od Stephanie Meyerové (Česká televize, 1996).

Knihovny při příležitosti ankety *Kniha mého srdce* vytvořily různé doprovodné akce, jak pro děti tak pro dospělé, převážně čtení z knih, které dostaly hodně hlasů, výstavky těchto oblíbených knih, dramatizované scénky z děje soutěžních románů nebo literární soutěže.

Cílem ankety *Kniha mého srdce* nebylo jen zjistit současné pořadí oblíbených knih v České republice, ale především také široká podpora a propagace literatury, četby, vydávání knih, ale také propagace činnosti knihoven (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004c).

Týden knihoven

Od roku 1997 organizuje SKIP akci s názvem *Týden knihoven*. *Týden knihoven* je pořádán za účelem propagovat knihovny a jejich činnost a podpořit knihovny v pořádání různých akcí.

V roce 2009 proběhl již 13. ročník *Týdne knihoven*. Mottem tohoto ročníku byla Knihovna mého srdce, důvodem pro výběr bylo konání celostátní ankety *Kniha mého srdce*. Knihovny, které se do *Týdne knihoven* přihlášily a v jeho rámci pořádaly zajímavé akce, mohly vyplnit formulář určený k evidenci akcí v rámci projektu. Na základě tohoto formuláře pak vznikl přehled akcí k *Týdnu knihoven 2009*. Součástí *Týdne knihoven* jsou i společné aktivity jako závěrečný knihovnický happening, tentokrát ve Vsetíně, předávání cen Knihovna roku a Velké říjnové společné čtení (VŘSČ).

V rámci akce byla také vyhlášena fotografická soutěž na téma Knihovna mého srdce, do které mohli posílat uživatelé prostřednictvím své knihovny soutěžní fotografie. Nejúspěšnější snímky byly vyhlášeny na happeningu *Týdne knihoven* ve Vsetíně a zde také proběhla vernisáž fotografií.

Z akcí *Týdne knihoven* pořádaných jednotlivými knihovnami byly nejčastější výstavky, čtení a literární soutěže k tématu *Kniha mého srdce*, besedy se známými a regionálními autory a také oblíbené cestovatelské besedy. Zajímavé akce připravila například Městská lidová knihovna Blatná, která uspořádala pro seniory výlet na téma *Antonín Dvořák v literatuře*, Pravdova knihovna v Jarošově nad Nežárkou připravila vycházku po městě a okolí a setkání s četnickým nadšencem v knihovně s názvem *Pojďme si to dopovídat (s četníkem)*. V Městské knihovně Planá nad Lužnicí proběhla malá soutěž vaření inspirovaná *Knihou mého srdce*. Dámy z Klubu plánských dam uvařily jídla jako Sinuhetovy placky, Lisin narozeninový dort nebo Švejkova sekaná. Městská knihovna Tábor uspořádala scénické čtení Shakespearovy divadelní hry *Sen noci svatojánské* a v Městské knihovně Třeboň ve spolupráci se studenty střední školy a středního odborného učiliště oděvního proběhla módní přehlídka. Městská knihovna Votice uspořádala pro dospělé návštěvníky neformální večer *Humor v knihách*. Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm umístila do haly knihovny komiksový strip a nechala návštěvníky komiks otextovat (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004d).

Světový den knihy a autorských práv

Den 23. duben je organizací UNESCO vyhlášen Světovým dnem knihy a autorských práv. Tradice slavit tento svátek vznikla ve španělské Katalánii, kde se tento den slaví svátek sv. Jiří a lidé se ten den obdarovávají růžemi a knihami.

Ve světě je tato akce oblíbená a velmi rozšířená, slaví se ve více než stovce zemí, tradičními partnery této akce jsou knihovny, nakladatelé a knižní distributoři, školy, spisovatelé, média a další instituce. Ve Velké Británii se koná k této příležitosti *World Book Day*. *World Book Day* 2010 byl zaměřen především na podporu dětského čtenářství, ale v jeho rámci se konaly i akce pro dospělé. V Německu a v Rakousku se koná podobná akce s názvem *Welttag des Buches* (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004e).

V České Republice *Světový den knihy a autorských práv* zastřešuje organizace SKIP a na svých webových stránkách zpřístupňuje registrační formulář, kde mohou knihovny prezentovat své akce.

Pro dospělé čtenáře knihovny v roce 2010 k tomuto dni připravily především autorská čtení, například *Podvečer s poezií – básníci Znojmu* v Městské knihovně Znojmo, Knihovna Františka Kožíka v Uherském Brodě pozvala autory Evu Kantůrkovou, Jiřího Žáčka, Václava Suchého a Pavla Vašáka a Městská knihovna Blansko uspořádala besedu s americkým spisovatelem žijícím v Praze Johnem Davisem. Dvě knihovny pozvaly k povídání o Japonsku a o Novém Zélandu cestovatele J. Máru a proběhlo také několik výstav (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004f).

Březen – měsíc čtenářů

Březen – měsíc čtenářů (BMČ) navazuje na opakovanou akci posledních několika let *Březen – měsíc internetu (BMI)* a na dřívější akci *Březen – měsíc knihy (BMK)*. Stejně jako *BMI* je *BMČ* organizován a pořádán organizací SKIP. *BMČ* tak ve svém nultém ročníku v roce 2010 obrací pozornost od internetu i knihy k člověku, čtenáři.

BMČ měl tři směry akce, anketa a průzkum především mezi lidmi, kteří nechtou nebo nechodí do knihovny a zjištění, proč tomu tak je, Týden čtení aneb "Čtení sluší každému" a podpora nových služeb knihoven pro uživatele.

Cílem akce je propagovat četbu a čtenářství, najít partnery kampaně na podporu čtenářství, ale také zjistit, proč někteří lidé nechtou a nechodí do knihoven a pokusit se upravit své služby tak, aby o knihovny a čtení měli zájem.

Knihovny, které se do akce zapojily, tak představily nové služby a uspořádaly různé akce, například Veřejná knihovna Jistebnice zřídila donáškovou službu pro seniory a imobilní čtenáře, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově zorganizovala velké množství akcí a přednášek, mimo jiné i přednášku o projektu BiblioHELP.cz, léčbě knihou nebo ukázkou muzikoterapie. Krajská vědecká knihovna v Liberci zase vyhlásila fotografickou soutěž na téma Čtenář. Městská knihovna v Rožnově pod Radhoštěm uspořádala

Čtenářský štrůdl, pochod městem s nejoblíbenější knihou k památníku Čeňka Kramoliše od sochaře Igora Kitzbergera, jako symbolu touhy po poznání. V Městské knihovně Český Brod a v Knihovně Staříč proběhly výstavy na téma knih na filmovém plátně (filmové adaptace podle literárních předloh), doplněné výběrem citátů o knihách a čtení. V některých knihovnách proběhly i akce zaměřené na nečtenáře, například *Přiveď NEčtenáře do knihovny* v Městské knihovně Znojmo, *Přiveď svého kamaráda* v Obecní knihovně Sudoměřice u Bechyně, kdy má uživatel knihovny za úkol najít a přivést knihovny neregistrovaného čtenáře a mnoho dalších (Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004g).

Den poezie

Festival *Den poezie* se koná každoročně dva týdny v listopadu, obvykle kolem 16. listopadu, který je datem výročí narození Karla Hynka Máchy. *Den poezie* je pořádán občanským sdružením Společnost poezie, které si klade za cíl podporovat české básníky a českou poezii. Festival je podporován Ministerstvem kultury ČR.

Festival *Den poezie* probíhá současně na mnoha místech republiky a program tvoří především autorská a veřejná čtení, ale i výstavy, soutěže, hudební a divadelní vystoupení v knihovnách, školách, kavárnách a dalších místech. Hosty festivalu jsou nejen význační čeští básníci, ale i autoři ze zahraničí. Cílem akce je podpořit současnou poetickou tvorbu a připomenout poezii v české kulturní tradici.

Do zatím posledního ročníku festivalu na téma „Virtuální svět“ v roce 2009 se zapojilo téměř čtyřicet měst a obcí. Hosty tohoto ročníku byl známý básník a písničkář Jiří Dědeček, folkový hudebník a skladatel Jaroslav Hutka, básník, prozaik a překladatel z francouzštiny Petr Král, kritik a esejista Jan Suk, brněnská básnířka Taťána Králová a mnoho dalších. Ze zahraničních hostů přijal pozvání například ruský básník Mark Blumenthal, polský spisovatel a překladatel české literatury do polštiny Piotr Kępski, maďarský básník Dániel Varró či irský básník Conor O'Callaghan. Součástí programu bylo také mnoho akcí ve veřejných knihovnách, nejvíce autorských čtení se konalo v Městské knihovně v Praze, ale i další knihovny připravily zajímavý program.

V knihovnách neprobíhala jen čtení regionálních básníků nebo recitace známých básnických děl, například v Městské knihovně Blansko dostal každý čtenář při návštěvě knihovny básničku převázanou barevnou stužkou, básně také rozdávala Knihovna města Plzně a Knihovna BBB v Uherském Hradišti, Městská knihovna v Chodově a Městská knihovna Sedlčany nechaly své čtenáře dopisovat na velký arch papíru verše vlastní (ne)konečné básně, literární putování ulicemi města spolu s členy literárního klubu Psahlavci uspořádala Městská knihovna Chrudim, v Karlových Varech básníci představovali své oblíbené básníky, na webové stránky Městské knihovny Náchod mohli lidé vkládat svoje poetické příspěvky, které pak posloužily k vyzdobení knihovny, Městská knihovna Nová Včelnice uspořádala vědomostní soutěže z poezie, ochotnické sdružení přednášelo v Městské knihovně v Jablonci nad Jizerou pásmo veršů Petra Bezruče (Den poezie, 2009).

Obr. 3: Den poezie v Krajské knihovně Karlovy Vary

3.2 ***Besedy, čtení a literární programy***

Dalším velmi rozšířeným typem akcí v knihovnách jsou besedy. Besedy nejsou pouze literárního charakteru, velmi rozšířené a populární jsou v současnosti cestovatelské besedy a přednášky. Zajímavou akcí je například pořad *Knihovníci cestují* Krajské vědecké knihovny v Liberci. Některé knihovny pořádají i větší akce týkající se cestování a jiných kultur jako

například *Islámský den* Městské knihovny v Lounech (Městská knihovna, 2006).

Besedy se spisovateli a jejich autorská čtení jsou v knihovnách oblíbené, navíc kdo jiný než prodejci knih a knihovny by je měli pořádat. Setkání se spisovateli pro veřejnost je také výhodné pro samotné autory, představí zde své dílo a tak ho propagují. Autorem, který v současné době často navštěvoval knihovny, je u veřejnosti velmi oblíbený a jeden z nejprodávanějších spisovatelů Michal Viewegh. Dalšími aktivními autory, kteří jezdí do knihoven jsou populární spisovatelka humoristických románů pro ženy Simona Monyová, autorka fejetonů a povídek Irena Fuchsová, významný spisovatel, za komunismu pronásledovaný zakladatel samizdatové edice Ivan Klíma, spisovatelka a scénáristka Irena Obermannová, básník Ondřej Fibich, básník a písničkář Jiří Dědeček, spisovatelka a publicistka Tereza Boučková nebo mladá autorka Petra Hůlová. Někteří méně známí autoři jezdí do knihoven představit a prezentovat svou knihu, například Arnošt Vašíček s knihou o záhadách Strážce duší, která byla i zfilmována, policejní rada Michal Dlouhý, autor povídek o četnících, které byly zfilmovány jako seriál Četnické humoresky nebo britský spisovatel Simon Mawer s knihou Skleněný pokoj, při jejímž psaní se inspiroval brněnskou vilou Tugendhat.

Mimo spisovatelů však jezdí do knihoven povídat a besedovat další osobnosti, například socioložka Jiřina Šiklová, která si v knihovnách povídá především se seniory nebo cestovatelka a reportérka Českého rozhlasu Pavla Jazairi.

V českých knihovnách nejsou příliš rozšířené čtenářské diskusní kluby o přečtených knihách, které jsou populární v zahraničí. Je těžké říci, zda je to z důvodu nezájmu veřejnosti o tento typ pořadů nebo z nezájmu knihoven. Jeden z takových diskusních čtenářských klubů, kdy čtou čtenáři britskou literaturu, se koná v Britském centru Knihovny města Ostravy (Knihovna města Ostravy, 2009).

Literární jaro (Masarykova veřejná knihovna Vsetín, Krajská knihovna Františka Bartoše)

V roce 2010 vznikl projekt s názvem *Literární jaro*. Organizátorem projektu je Masarykova veřejná knihovna Vsetín, ke které se připojila Krajská knihovna Františka Bartoše spolu s dalšími místními institucemi za podpory města Vsetín a Zlín a také Zlínského kraje. Cílem projektu je představit autory veřejnosti, podpořit tak čtení současné české literatury a také dostat tyto autory na Valašsko (Valčík, 2010).

Literární jaro probíhalo od března do května letošního roku a do Vsetína tak přijel publicista Bohuslav Matyáš se svými hosty, písničkář Jiří Dědeček a spisovatel Ivan Klíma a na závěr vsetínské části autorských čtení Michal Viewegh s Martinem Reinerem, kteří zde představili novou knihu *Tři tatínci a maminka*.

V krajské knihovně ve Zlíně pak probíhaly stejné akce mimo čtení Michala Viewegha a oproti Vsetínu ještě navíc přijel ruský žurnalista Leonid Šinkarjov a jeho hosté a také spisovatel Jaroslav Kovanda. Závěrečné zlínské čtení proběhlo s místními autory Milanem Libigerem, který tu uvedl svoje básnické dojmy z cest po Indii a Petrem Odehnalem, který zase představil svou poezii týkající se Valašska (Literární jaro, 2010).

Literární kavárna (Krajská vědecká knihovna v Liberci)

Cyklus přednášek a autorských čtení s názvem *Literární kavárna* probíhá v liberecké knihovně již několik let a knihovna na tento projekt získává granty od Ministerstva kultury v rámci programu na podporu knihoven Knihovna 21. století - K21. Cyklus *Literární kavárna* je v Krajské vědecké knihovně v Liberci oblíbený, v roce 2008 na jeden pořad přišlo v průměru 60 návštěvníků (Krajská vědecká knihovna, 2009). Tématicky je *Literární kavárna* zaměřena především na literaturu, literární výročí a na kulturu a historii regionu. Pořady s regionální tematikou se těší na Liberecku velké oblibě u veřejnosti.

V současném roce proběhla například beseda o historii a současnosti kraje Frýdlanstka a představení knihy *Frýdlantsko - minulost a současnost kraje na úpatí Jizerských hor*, beseda s ředitelem divadla Ypsilon Janem

Schmidem, který původně působil v Liberci a představení jeho knihy, ve které vzpomíná na kraj Jizerských hor a Krkonoš nebo beseda o skautingu se skautskými spisovateli libereckého kraje. V loňském roce v rámci projektu mohla veřejnost navštívit křest knihy *Liberecké zajímavosti*, besedu o botanické zábavně-naučné knize *Čarovné bylinky*, povídání o spisovatelce Karolíně Světlé, v zimě pak vyprávění o úspěších a historii českého lyžařství nebo pořad věnovaný skotským Vánocům, kde hosté ze Skotska vyprávěli o tom, jak bylo donedávna ve Skotsku slavení Vánoc zakázané a také o jejich tradicích. Součástí pořadu byl i přednes básní a ukázka skotských tanců. Hosté mohli ochutnat kousek vánočního dortu a skotskou specialitu haggis. V dalších zajímavých pořadech *Literární kavárny* byla například představena kniha Isy Engelmann *Židé v Liberci* a promítány diapozitivy jejich historických fotografií nebo povídání o pověstech Jizerských hor (Krajská vědecká knihovna, 2007).

Obrovskou návštěvnost však zaznamenal pořad *Připomínky zašlých časů - Pomníčky Jizerských hor*, který se konal v prosinci 2008 a navštívilo jej dokonce 140 diváků (Krajská vědecká knihovna, 2009). V knihovně se sešel kompletní tým autorů Miloslav Nevrlý, Jan Pikous ml., Marek Řeháček, Otokar Simm, aby tu představili stejnojmennou knihu. Tato kniha se věnuje malým památkám – pomníčkům, které připomínají lidské osudy a v Jizerských horách jich je k nalezení skutečně mnoho. Po besedě o knize a o Jizerských horách proběhla také autogramiáda všech čtyř autorů. Co však stálo za takovým úspěchem tohoto pořadu je nadšení liberecké veřejnosti pro příběhy a přírodu regionu, ale také to, že lidé znají místního autora Miloslava Nevrlého a jeho předchozí, téměř kultovní dílo s názvem *Kniha o Jizerských horách* (Konvalinková, 2008).

Litoměřický Tamtam (Knihovna K. H. Máchy Litoměřice)

Multimediální festival *Litoměřický Tamtam* pořádá město Litoměřice spolu s Knihovnou K. H. Máchy a dalšími litoměřickými kulturními institucemi. Festival je pořádán ke dvoustému výročí narození básníka Karla Hynka Máchy. Název *Litoměřický Tamtam* je odvozen od nejčastěji používaného slova v Máji, kterým je slovo „tam“.

Festival probíhal po tři dny v květnu 2010 a jeho programem byla především autorská čtení a koncerty. Program zahájila herečka Bára Hrzánová se svou scénickou úpravou Máje. Festivalu se zúčastnil známý český básník, představitel moderní české dekadence J. H. Krchovský a další čeští básníci undergroundu jako Luděk Marks, Ivan Jirous známý pod přezdívkou Magor. V neděli se konalo literárně hudební vystoupení hudebníka Pavla Fajta s členem kapely Už jsme doma Miroslavem Wankem, který přednášel báseň Máj. V rámci festivalu vystoupili i hudebníci Irena a Vojtěch Havlovi, kteří se inspirovali hudbou Indie, jazzová kapela JazzAparat nebo zpěvačka Iva Bittová. Na program byla i vycházka na nedaleký kopec Radobýl s regionálním historikem a básnířkou Věrou Bartoškovou nebo výlet po staré barokní cestě z Úštěku do Litoměřic. Dalším doprovodným programem bylo promítání v podzemních chodbách města a dětské odpoledne (Portál české literatury, 2010).

Noc s Boccacciem (Městská knihovna Znojmo)

Knihovníci a knihovnice z Městské knihovny ve Znojmě se rozhodli uspořádat akci podobnou *Noci s Andersenem*, ale tentokrát pro dospělé. Jako téma bylo vybráno pro začátek dílo Giovanni Boccaccia. První ročník této večerní akce se konal již v roce 2008 a měl u veřejnosti velký ohlas, proto byly dodnes uspořádány i další dva ročníky akce.

Programem prvního ročníku bylo především čtení z Dekameronu, které realizovaly nejen knihovnice, ale i místní divadelní spolek. Zpestřením večera bylo vystoupení dvou orientálních tanečnic. Akce se konala v konferenčním sále knihovny, který byl pro tyto účely vyzdoben v renesančním duchu a diváci mohli ochutnat i ze sponzorských darů od místního výrobce vín (Skleničková, 2008).

V dalších ročnících se již nečetlo pouze z děl Boccaccia, ale i jiných autorů. Četly různé místní osobnosti nebo studenti střední pedagogické školy a při druhém ročníku vystupovala hudební skupina Lucrezia Borgia. Třetí ročník byl inspirován Country stylem, mimo čtení a hraných scének zahrála hudební skupina Kalamita a kankánové taneční vystoupení předvedly tanečnice z místní taneční školy.

Městská knihovna Znojmo tak založila tradici velmi oblíbené akce spojené především se čtením (Městská knihovna, 2010n).

Obr. 4: Noc s Boccaciem v Městské knihovně Znojmo

3.3 Výstavy

Výstavy jsou jednou z nejčastějších kulturních akcí, kterou knihovny pořádají. Výstavy totiž nejsou tak náročné na organizaci jako jiné typy akcí, je potřeba oslovit autora a mít kde vystavovat. Mnoho veřejných knihoven má určité prostory, kde lze vystavovat. Některé knihovny, například Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové nebo Městská knihovna Most, mají vlastní galerie pro vystavování, jiné knihovny vystavují v sálech knihovny, například Městská knihovna v Třebíči, která vystavuje v sále hudebního oddělení, a knihovny, které nemají tolik prostoru vyřeší výstavy například výstavkami na schodech do knihovny, např. Městská knihovna Antonína Marka Turnov. Určité knihovny jako například Městská knihovna Prachatice pořádají vernisáže k otevření svých výstav. Knihovny mohou pořádat vlastní výstavy nebo zapůjčit do svých prostor putovní výstavu, častěji se ve veřejných knihovnách však vyskytují vlastní výstavy.

Nejčastějším předmětem vystavování v knihovnách jsou fotografie, z dalších vystavovaných objektů v knihovnách jsou obrázky, grafiky, kresby a výtvarné práce, knihy nebo obálky knih, sváteční výzdoba a rukodělné výrobky, dřevořezby, sošky, keramika a jiné objekty, ale i informační a vzdělávací výstavy na různá témata doplněné textem.

Fotografické výstavy

Fotografické výstavy patří v knihovnách k oblíbeným. Knihovny často dávají prostor místním fotografům i těm amatérským. Ohlas mezi návštěvníky mají především fotografie přírody či památek z regionu nebo naopak cestovatelské fotografie z exotických zemí.

Výstavu fotografií a dokumentů z Tibetu a z Tanzánie, které byly umístěny přímo ve výpůjčním oddělení uspořádala Knihovna města Mladá Boleslav (Facebook, 2010a). Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích připravila výstavu fotografií s názvem *Historické knihovny*, výstavu *Srdečné pozdravy z Anglie* fotografa Jana Skalíka nebo fotografie z Nepálu Tomáše Rollera (Jihočeská vědecká knihovna, 2010). Regionální knihovna Teplice spolu se Správou Chráněné krajinné oblasti České středohoří Litoměřice a Oblastním muzeem Litoměřice uspořádala výstavu fotografií s názvem *Orchideje Českého středohoří*, fotografie byly vystavovány k příležitosti vydání stejnojmenné publikace (Regionální knihovna, 2003).

Aktivním pořadatelem fotografických výstav, zejména týkajících se regionu a přírody, je Městská knihovna Jindřichův Hradec. Knihovna uspořádala například výstavu fotografií s názvem *Šumavské variace*, výstavu prací amatérského fotografa *Jindřichův Hradec známý i neznámý*, výstavu černobílých snímků z jihočeského kraje a mnoho dalších výstav s regionální tematikou (Městská knihovna, 2005).

Výstavu fotografií z lokality Chmeliště s názvem *Pomozte zachránit tůň v bývalé cihelně ve Chmelišti* uspořádala Městská knihovna Kutná Hora. Knihovna chce touto výstavou poukázat na současný stav této přírodně cenné oblasti, které hrozí zákonem nařízená rekultivace, tzn. zavezení tohoto lomu a tůň. Členové místního občanského sdružení ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody chtějí lokalitu odkoupit a tak ji zachránit před rekultivací, ale potřebují získat potřebný obnos. Knihovna tak výstavou pomáhá upozornit občany na možnost pomoci této lokalitě (Městská knihovna, 2010f).

Dalším z typů fotografických výstav jsou výstavy čtenářských prací, zejména soutěžních. Takovou výstavu uspořádala Městská knihovna v Milevsku, která vystavovala soutěžní práce svých čtenářů na téma *Momentka*

- *zátiší s knihou* (Městská knihovna, 2010h). Krajská vědecká knihovna v Liberci soutěžní snímky na téma *Čtenář* promítala v e-galerii knihovny (Krajská vědecká knihovna, 2007).

Zajímavým nápadem je vystavování fotografií z proběhlých akcí knihovny. Takový nápad měli knihovníci v Městské knihovně Znojmo a k příležitosti Týdne knihoven uspořádala výstavu fotografií s názvem *Knihovna v akci* (Městská knihovna, 2010o). V Městské knihovně Prachatice proběhla výstava fotografií k jejich úspěšné akci *Na kolech po knihovnách regionu tentokrát s automobilovými a motocyklovými veterány* (Městská knihovna, 2007a).

**Obr. 5: Vítězný snímek soutěže
Krajské vědecké knihovny
v Liberci**

Výstavy výtvarných děl

U výstav výtvarných děl platí podobné skutečnosti jako u fotografií, knihovny často pořádají výstavy místních výtvarníků, často také vystavují práce studentů a žáků uměleckých škol.

Středočeská vědecká knihovna v Kladně uspořádala výstavu drobných grafik a ilustrací kladenského rodáka a známého výtvarníka Stanislava Kulhánka (Středočeská vědecká knihovna, 2010). V Knihovně města Mladá Boleslav se konala výstava dřevořezb Josefa Urbana *Krása dřeva*. Aby měli návštěvníci z výstavy větší zážitek, mohli se vystavených dřevořezb dotýkat. Výstava byla vyzdobená květinovou výzdobou a pracemi žáků místních škol

(Facebook, 2010a). Hmatovou výstavu *Čeští panovníci* uspořádala Vědecká knihovna v Olomouci spolu s Tyflocentrem Olomouc. Umělecký zážitek z výstavy tak měli i nevidomí (Vědecká knihovna, 2008a).

Mnoho výstav pořádá také Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, za rok 2009 uspořádala přes 20 výstav. Některé z jejích zajímavých akcí byla například výstava knižních ilustrací a reprodukcí Adolfa Borna k jeho 80. narozeninám nebo výstava s bohatým doprovodným programem *Homosexualita a umění* (Jihočeská vědecká knihovna, 1997).

Zajímavý art festival *Nábřeží malířů* pořádala začátkem července 2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové. Programem akce bylo živé malování mladých výtvarníků přímo na Eliščině nábřeží s doprovodným programem v podobě grafického workshopu tvorby sprejem, koncertů a promítání. Obrazy, které byly při této příležitosti namalovány byly pak vystaveny na výstavě *Ozvěny – nábřeží malířů* v prostorách knihovny (Facebook, 2010b).

Obr. 6: Art festival Nábřeží malířů

Vzdělávací a informační výstavy

Vzdělávací a informační výstavy v knihovnách jsou tématicky velmi různorodé, častějšími typy jsou výstavy týkající se literatury nebo výstavy knih, výstavy k výročí založení knihovny, výstavy regionálních osobností či osobností z oblasti literatury.

Vědecká knihovna v Olomouci připravila v rámci Dnů evropského dědictví 2009 výstavu *Libri prohibiti – Zakázané knihy v proměnách času*.

Tato knihovna vystavovala i unikátní portolánový² atlas z roku 1563. Návštěvníci si mohli atlas prohlédnout, k dispozici byla i jeho maketa (Vědecká knihovna, 2008b). Mnoho vzdělávacích výstav pořádá také Středočeská vědecká knihovna v Kladně. Některé z jejích výstav se týkaly informací o místních institucích, například výstava o Středisku pomoci ohroženým dětem ROSA či o občanském sdružení Syndrom dobrovolník (Středočeská vědecká knihovna, 2010).

Putovní výstavu Památníku národního písemnictví s názvem *Libuše Moníková: Mé knihy jsou drahé - Meine Bücher sind teuer* si mohli prohlédnout čtenáři Krajské vědecké knihovny v Liberci a Jihočeské vědecké knihovny v Českých Budějovicích. Výstava této české spisovatelky, žijící dlouhý čas v Německu, přibližuje její život a díla (Krajská vědecká knihovna, 2007).

Jiné typy výstav

Z hlediska vystavovaných objektů je ojedinělá výstava koček, kterou pořádá Městská knihovna Lipník nad Bečvou ve výstavním sále knihovny. Na tuto tradiční výstavu přivezli chovatelé ze Sdružení chovatelů koček v Přerově a v Olomouci asi třicet koček. Výstava není soutěžní, je pořádána spíše proto aby si mladá zvířata zvykla na vystavování zvířat a aby si chovatelé vyměnili zkušenosti (Kubišťová, 2010).

Obr. 7: Výstava koček v Městské knihovně Lipník nad Bečvou

---

² námořní

3.4 Hudební pořady

Hudební pořady ve veřejných knihovnách nejsou příliš častým jevem, tyto pořady pořádají spíše větší městské knihovny, které mají pro hudební vystoupení prostor a vybavení. Koncerty v knihovně jsou ale dobrou příležitostí pro místní hudebníky, zejména žáky a studenty hudebních a uměleckých škol, k tomu, aby si mohli zkusit hraní před diváky. Veřejná knihovna jim k tomu může poskytnout prostor a také na rozdíl od komerčního subjektu nebude požadovat nájemné atd.

Klasická hudba

Veřejné knihovny jsou často místem, kam mohou lidé i z menších měst přijít za klasickou a vážnou hudbou. Knihovny dávají často prostor mladým hudebníkům, zejména žákům místních uměleckých škol.

Tradiční koncerty smíšeného pěveckého sboru Gaudium ze Základní umělecké školy Kladno pořádá Středočeská vědecká knihovna v Kladně. Skupina Gaudium v knihovně zazpívala například písně Bohuslava Martinů, Antonína Dvořáka, Jaroslava Ježka, ale i lidové písně nebo černošské spirituály. Členové souboru vyjádřili pochvalu městské knihovně za akustiku sálu, ve kterém vystupují, také proto zde sbor rád a opakovaně vystupuje (Středočeská vědecká knihovna, 2010).

Koncerty klasické hudby jsou také oblíbené v Krajské vědecké knihovně v Liberci. V knihovně tak vystoupil liberecký pěvecký sbor studentů místního gymnázia a střední pedagogické školy Gaudea, koncert kytarového souboru La Follia ze základní umělecké školy, koncert studentů pražské konzervatoře s názvem *Cellová poezie*, kde studenti zahráli skladby od L. van Beethovena, J. Haydna, J. S. Bacha a dalších nebo Turnovské orchestrální sdružení, programem jejich koncertu byly skladby baroka, klasicismu a romantismu a zajímavým přídatkem byla hudba z filmu *Kmotr* (Krajská vědecká knihovna, 2007).

V pořádání hudebních vystoupení je aktivní také Knihovna města Ostravy. Knihovna zve na koncerty především studenty místních uměleckých škol, koncerty pořádá nejen v hudebním oddělení, ale i na pobočkách. Z jejich koncertů mohli diváci navštívit například *Adventní notování* s profesorkou a

žákyněmi základní umělecké školy, *Poctu Bohuslavu Martinů* od posluchačů z pěvecké třídy Lidové konzervatoře a mnoho dalších koncertů k různým příležitostem (Knihovna města Ostravy, 2009).

Populární a česká hudba

Vystoupení populárních českých i zahraničních kapel nemají v českých veřejných knihovnách tradici. Jen několik knihoven pořádá takové koncerty, ale tyto knihovny zvou zajímavé hosty a jejich koncerty jsou u diváků úspěšné. Častějším jevem jsou samostatná vystoupení českých písničkářů ke zvláštním příležitostem.

Jedno z takových vystoupení českého písničkáře zorganizovala Městská knihovna Znojmo. V pořadu s názvem *Novoroční Tříkrálový Podvečer se Závišem* vystoupil Milan Smrčka, známější pod pseudonymem Záviš, spolu s harmonikářem Zdeňkem Truhlářem, zvaným Kuděj. Závišova hudba je nazývána pornofolkem, v knihovně vystoupil k příležitosti Tříkrálového večera (Městská knihovna, 2010o). V Knihovně města Hradce Králové zase zahrál v březnu 2009 český písničkář, poeta, prozaik a vydavatel Jaroslav Hutka (Knihovna města Hradce Králové, 2010). Městská knihovna v Přerově, Městská knihovna v Třebíči a Knihovna Karla Hynka Máchy v Litoměřicích pozvaly do svých sálů Oldřicha Janotu. V Třebíči Janota vystoupil v rámci akce *Oldřich Janota & zelený čaj o páté*, kde představil svůj recitál a hosté pořadu povídali o ekologickém zemědělství a biopotravinách (Městská knihovna, 2010m). Litoměřická knihovna zvala návštěvníky na Janotův vánoční koncert (Knihovna K.H. Máchy, 2009).

Hudební koncerty pořádá i Krajská knihovna Vysočiny. V květnu 2010 pořádala knihovna v místní kavárně koncert projektu Madera. Madera vznikla v roce setkáním Ivana Gutiérreze a Tadeáše Mesanyho, jejich skladby jsou zpívané španělsky v latino stylu (Krajská knihovna Vysočiny, 2010a). Knihovna přivítala českou folkovou skupinu Asonance, na jejich koncertě zazněly irské a skotské lidové písně a balady, i písničkáře Jaroslava Hutku, Jana Buriana nebo Karla Vepřeka. Zajímavostí Krajské knihovny Vysočiny jsou její jazzové koncerty, jako jedna z mála českých knihoven zve na vystoupení jazzové hudebníky. V rámci programu *Jazz do regionů* vystoupila

v knihovně skupina Dorota Barová & Tellemarkk, mezi dalšími jazzovými hudebníky v knihovně byla jazzová zpěvačka Jana Koubková či Petr Zelenka Quartet (Krajská knihovna Vysočiny, 2010b).

Středisko knihovnických a kulturních služeb Chomutov je častým pořadatelem hudebních koncertů. Koncerty se konají v atriu bývalého jezuitského kláštera, kde středisko sídlí, a také v kostele sv. Ignáce. Každý měsíc středisko organizuje několik hudebních akcí. Žánrové rozpětí pořádaných akcí je široké, pravidelné Oldies party s písněmi minulých desetiletí, folkový koncert skupiny Spirituál kvintet, Hudební festival Ludwiga van Beethovena, koncert chomutovské kapely Arcus, která hraje v dobových kostýmech středověkou hudbu nebo koncert netradičního žánru *IV. Chomutovský industriální festival* (Středisko knihovnických a kulturních služeb, 2009).

Velmi aktivní knihovnou v pořádání koncertů je Městská knihovna Frýdek-Místek. V jejích prostorách už proběhlo velké množství koncertů a to v současnosti populárních českých kapel, ale i zahraničních hostů. Koncerty se konají v Modrém salonku, který slouží k pořádání kulturních akcí a je pro tyto účely vybaven pódiem, barevnými reflektory, klavírem atd. Ze známějších českých hudebníků v knihovně vystoupila oblíbená mladá kapela Charlie Straight, alternativní rocková kapela Please the Trees, folkoví Žamboši, Tomáš Kočko s hudbou inspirovanou moravskými lidovkami a mnoho dalších. Zahraničními hosty byli v knihovně například běloruská etno skupina Altanka nebo americký hudebník Troy Von Balthazar, bývalý člen depresivní rockové kapely Chokebore. Hudební program Městské knihovny Frýdek-Místek je tedy velmi rozmanitý a svým zaměřením bude zajímat především náročnější posluchače různých věkových kategorií (Městská knihovna, 2010e).

Etno a lidová hudba, muzikoterapie

Oblíbeným typem hudby je také etnická a lidová hudba různých kultur. Tato rytmická hudba se využívá i jako prostředek v muzikoterapii. Metoda muzikoterapie využívá hudbu jako terapeutický prostředek. Cest jak použít hudbu při terapii je mnoho, od poslechu hudby přes zpěv písní po vlastní hudební improvizaci. Kurzy muzikoterapie patří v knihovnách k oblíbeným.

Kurz muzikoterapie se konal i v Knihovně Karla Dvořáčka ve Vyškově. Do knihovny přijel kroměřížský muzikoterapeut Petr Krohe a ukázal návštěvníkům hudební nástroje, se kterými pracuje. Hraní na bubínky, různé flétny nebo tibetské mísy si pak mohli návštěvníci kurzu sami vyzkoušet (Knihovna Karla Dvořáčka, 2010a).

Krajská knihovna Vysočiny uspořádala v hudebním oddělení akci s názvem *Drum circle - Bubnování s Petrem Šušorem*. Metoda drum circle pochází ze Spojených států a je příbuzná muzikoterapii. Princip spočívá v tom, že účastníci sedí v kruhu a pod vedením koordinátora, zkušeného hudebníka, hrají na různé nástroje jako bubny, chřestítka atd. Drum circle slouží jako prostředek k relaxaci a forma skupinové terapie (Krajská knihovna Vysočiny, 2010c).

Společné zpívání v knihovně pořádá například Knihovna města Plzně a Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově. V kulturním centru M-klub plzeňské knihovny si mohli návštěvníci zazpívat jednoduché písně a mantry východních kultur v rámci akce *Zpíváme pro radost* (Plzeň, 2010). Vyškovská knihovna pořádá opakované hudební pořady s názvem *Pojďme si zazpívat*. Program jednotlivých zpívání je různý a součástí programu je i hudební doprovod, naposledy si tak návštěvníci mohli zazpívat trampské písničky, z minulých pořadů například písně J. Ježka, Voskovce a Wericha nebo vánoční zpívání koled (Knihovna Karla Dvořáčka, 2010b).

Obr. 8: Koncert DJEMBE NO.1 Václava Kořínka

V červnu letošního roku do Městské knihovny Jablonec nad Nisou zavítal s bubenickou show výtvarník a hudebník Václav Kořínek se skupinou Turunuka Martina Skalníka a Jakuba Nitscheho. Hudebníci hráli na africké bubny djembe a předvedli koncert plný rytmů a energie. Ačkoliv bylo tento den opravdové horko, na koncert se přišel podívat velký počet diváků (Facebook, 2010c).

Poslechové hudební pořady

Některé veřejné knihovny pořádají pro své návštěvníky poslechové, někdy i komentované, hudební pořady. V repertoáru těchto pořadů obvykle převažuje vážná hudba.

Cyklus poslechových koncertů pravidelně pořádá Městská knihovna Děčín. Diváci se v úvodu dozví pár informací o tom, co budou poslouchat. Programem cyklu je „to nejlepší z vážné hudby“, návštěvníci si tak mohli poslechnout výběr z oper G. Verdi, Koncerty pro dva lesní rohy od J. Rejchy nebo symfonickou tvorbu Ludwiga van Beethovena a Franze Schuberta (Městská knihovna, 2010a).

Krajská knihovna v Pardubicích a Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně organizují poslechové pořady pro seniory. Pardubická knihovna pořádá pravidelné pořady s názvem *Literárně hudební odpoledne pro seniory* například na téma 100 let Východočeského divadla v Pardubicích nebo 50 let divadla Semafor (Krajská knihovna Pardubice, 2009). Ve spolupráci s Domem seniorů Zlín pořádá zlínská knihovna hudební besedy. Tématem některých z pořadů tohoto cyklu byl například Gustav Mahler a jeho pět žen, jejich odraz v Mahlerových symfoniích či téma Goethova Fausta v hudbě H. Berlioze, F. Liszta a dalších (Krajská knihovna Františka Bartoše, 2010a).

Cyklus přednášek *Hudba v literatuře – literatura v hudbě* Městské knihovny Jindřichův Hradec představuje formou přednášky doplněnou poslechem významné hudební osobnosti, naposledy například Antonína Dvořáka a Oskara Nedbala (Městská knihovna, 2005).

Hudební podvečery s názvem *Gramopárty* pořádá Knihovna města Ostravy. Při těchto setkání a povídání u hudby si návštěvníci pořadu poslechnou skladby ke zvolenému tématu, například na téma *Pytel plný*

podzimu byly vybrány písně s podzimní tematikou nebo k tématu *Krev není voda aneb zůstane to v rodině* byly vybrány společné písně členů rodin například Nancy Sinatra s otcem, synové Petra Ebena a další (Knihovna města Ostravy, 2009).

Obr. 9: Přenáška z cyklu **Hudba v literatuře – literatura v hudbě**

3.5 Filmové pořady

Mladí lidé, zejména studenti by v knihovnách rádi navštěvovali filmové pořady (viz. průzkum). Filmové kluby mimo Prahu však provozují pouze tři větší veřejné knihovny (v Karviné, Hradci Králové a v Liberci). Některé další knihovny (např. Litoměřice, Třinec) pořádají občasné filmové promítání, zejména k příležitosti určitého filmového festivalu. Filmové kluby v knihovnách nemohou a ani nechťejí konkurovat kinům, jejich výhodou je možnost vybírat filmy, které nejsou dostupné v běžné distribuci. Filmové kluby, které v současnosti v knihovnách promítají, nabízí jiné, nekomerční snímky. Například liberecký *Filmový klub ZOOM* vznikl přímo z iniciativy lidí, kteří chtěli právě takový nekomerční filmový klub, který jim v Liberci chyběl. Nevýhodou organizování filmového klubu v knihovně je zajištění neporušení autorských práv.

Karvinský filmový klub (Regionální knihovna Karviná)

Jedním z nejstarších filmových klubů v republice je filmový klub v Karviné, který existuje již od roku 1968. Provozovatelem filmového klubu je

Regionální knihovna Karviná, klub funguje při knihovně téměř 30 let. Tento filmový klub je registrován u Asociace českých filmových klubů. Filmy se promítají ve vlastním sále městské knihovny, během současné rekonstrukce budovy knihovny promítání neskončilo, ale přesunulo se do městského kulturního domu. Pro navštěvování filmového klubu si diváci pořizují průkaz člena filmového klubu, členství má výhody i v knihovně, jelikož členové získávají 12 hodin internetu v knihovně zdarma.

Programově se Karvinský filmový klub zaměřuje především na nekomerční kinematografii, promítá filmy z různých zemí i žánrů, které se neobjevují v běžných kinech. V rámci filmového klubu tak mohli diváci shlédnout filmy jako dokumentární film Michaela Moora O kapitalismu s láskou, nová verze kultovního filmu české nezávislé scény Jarmareční bouda, film složený z povídek několika režisérů New Yorku, miluji tě či kontrovezní španělský snímek o životě prostitutek s názvem Princezny (Filmový klub RKKA, 2010).

Filmový klub SVK HK (Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové)

Filmový klub Studijní vědecké knihovny v Hradci Králové vznikl poměrně nedávno, knihovna začala promítat od září roku 2009. Původně knihovníci zamýšleli pořádat pozdě odpoledne představení pro veřejnost a dopoledne představení pro školy, pro nezáměr škol se však rozhodli promítat pouze pro veřejnost. Stejně jako ve školním roce 2009/2010, na ročník 2010/2011 knihovna naplánovala 20 filmových promítání, každý měsíc dvě. Návštěvníci si mohou koupit vstupenku na každý film zvlášť za nízké vstupné 30 korun nebo si předplatit výhodnější celoroční předplatné. Zajímavostí je, že na síti Facebook probíhá filmová vědomostní soutěž o roční předplatné na filmový klub.

V prvním ročníku byly divákům promítány klasická díla české kinematografie často podle literární předlohy. Diváci tak mohli shlédnout filmy jako například Údolí včel, Smrt krásných srnců, Spalovač mrtvol, Ostře sledované vlaky, Romance pro křídlovku nebo Rozmarné léto. Filmy chystané na další rok jsou už světové produkce, avšak opět jsou zde vybrána především současná i starší známá díla světové produkce jako Doktor Živago,

Mechanický pomeranč, Casablanca nebo z novějších Once či Milionář z chatrče (Studijní a vědecká knihovna, 2007).

Toto složení programu bylo vybráno zejména proto, aby se nejen mladší diváci měli možnost seznámit s významnými českými i zahraničními díly kinematografie.

Klub německého filmu, Filmový klub ZOOM (Krajská vědecká knihovna v Liberci)

V Krajské vědecké knihovně v Liberci existují hned dva filmové kluby, *Klub německého filmu* a *Filmový klub ZOOM*.

Na *Klubu německého filmu* spolupracuje liberecká knihovna se svou partnerskou institucí Goethe-Institutem Praha. Filmy z cyklu jsou uváděny obvykle jednou za měsíc mimo prázdnin, filmy jsou promítány v původním německém znění často s titulky. Knihovna tak promítala snímky jako *Nachmittag – Odpoledne na motivy hry Racek* od Čechova, komedii *Good bye, Lenin* nebo dokumentární film o hudebním skladateli *Richard Wagner und die Frauen* (Krajská vědecká knihovna, 2007).

Filmový klub ZOOM organizuje stejnojmenné liberecké občanské sdružení. Toto sdružení vzniklo z potřeby mít v Liberci jiný filmový klub a nabídnout divákům nekomerční kulturu. Své prostory pro promítání jim již před více než dvěma lety nabídla Krajská vědecká knihovna v Liberci. V současnosti v rámci *Filmového klubu ZOOM* probíhají promítání pro dospělé a cyklus s názvem *Dětský filmový klub ZOOM*. Filmový klub zařazuje do svého programu i pásma filmů z vybraných filmových festivalů. K vidění tak bylo například to nejlepší z festivalu animovaného filmu *AniFest* nebo *Ozvěny Nisa film festivalu*, který představuje tvorbu autorů tohoto euroregionu. Z programu filmového klubu knihovna promítala v poslední době například adaptaci kontroverzního polského románu Doroty Masłowské *Wojna Polska Ruska*, biografický film o režisérovi Miloši Formanovi (ZOOM, 2009).

Ozvěny AniFestu (Regionální knihovna Teplice)

AniFest je mezinárodní filmový festival animovaných filmů, který se do roku 2009 konal v Třeboni a od tohoto roku se koná v severočeských

Teplicích. Proto se místní knihovna v roce 2009 rozhodla zapojit a ve svých prostorách promítala animované snímky. Program byl určen především pro děti a mládež. Knihovna také připomenula konání festivalu promítáním toho nejlepšího z předešlého ročníku *Anifestu*, cyklus dostal název *Ozvěny AniFestu*. V roce 2009 probíhal v rámci *Ozvěn Anifestu* cyklus promítání krátkých filmů na téma Humor i černý a černější (Regionální knihovna, 2003). Další ročník měl již více tématických pásem jako Humor v animaci III, To nejlepší z AniFestu 2009 pro děti a On a ona po stopadesáté a pořad toho není dost (AniFest, 2009). Podobný cyklus ozvěn tohoto festivalu pořádá i Městská knihovna Jindřichův Hradec, ale promítání je určeno především školám (Městská knihovna, 2005).

Filmový festival Litoměřice (Knihovna K. H. Máchy Litoměřice)

Obr. 10: Plakát Filmového festivalu Litoměřice 2009

Filmový festival Litoměřice se koná každoročně od svého vzniku v roce 2001. Pořadatelem festivalu je místní občanské sdružení Kinoklub Ostrov. Téma programu je každý rok jiné, v minulých ročnících to bylo například téma střetu generací, střetu kultur nebo filmu a cenzury. Promítají se tak zajímavé i nekomerční filmy z celého světa, které obsahově spadají do vybraného tématu.

Zatím poslední ročník v roce 2009 se nesl v duchu francouzské klasiky a filmu noir. Promítalo se na třech místech, v kině Máj, v letním kině a také v městské knihovně. V sále knihovny tak mohli diváci shlédnout filmy asijského filmu noir, výběr snímků tvůrců z FAMU nebo černou komedii *Idioti a andělé* a originální černobílý snímek *Ruská ruleta*. Programem festivalu byly

mimo filmů i doprovodné akce jako koncerty či kreativní workshop (Filmový festival Litoměřice podeváté, 2009).

Expediční kamera (Městská knihovna v Třebíči, Městská knihovna Třinec)

Filmový festival *Expediční kamera* pořádá občanské sdružení Klub Expediční fond, který finančně podporuje vědecké a sportovní expedice do vzdálených zemí. Festival představuje nejzdařilejší filmy o dobrodružství, extrémních zážitcích a sportech a o exotických zemích, které často získaly ocenění na mezinárodních filmových festivalech. Tento festival probíhal v mnoha městech a obcích. Princip festivalu spočívá v tom, že instituce, které chtějí festival pořádat ve svém městě osloví organizátory festivalu, kteří zajistí filmy, smlouvy s autory, propagační plakáty a za poplatek je poskytnou místním pořadatelům festivalu (Expediční kamera, 2010).

Městská knihovna v Třebíči pořádala promítání filmů z festivalu v únoru 2010 v sále hudebního oddělení knihovny. Programem festivalu provázela cestovatelka Eva Palátová a jako host byla pozvána autorka jednoho z filmů a šéfredaktorka časopisu *Lidé a země* Lenka Klicperová a novinářka Olga Šilhová. V rámci festivalu *Expediční kamera* promítala knihovna filmy jako *Dhaulagiri-Makalu* o českých horolezcích, kteří v Himaláji zachraňovali jiné horolezce, film o vodácké expedici v Etiopii *Hliněná řeka* a dramatický film *Slzy Konga* o životě místních lidí během dlouhotrvajících bojů (Městská knihovna, 2010m).

Městská knihovna Třinec se také rozhodla uspořádat v prostorách knihovny tento filmový festival. Třinecká *Expediční kamera* probíhala v březnu a hostem akce byl cestovatel Petr Jahoda, který měl v knihovně besedu o Papue Nové Guineje. Programové složení promítaných filmů bylo poměrně odlišné než v Třebíči, diváci mohli vidět například film o exotické zemi Bhútán - hledání štěstí či film o lezení po horách v Brazílii *URUCA* (Městská knihovna, 2008b).

3.6 Mimořádné akce

Existují samozřejmě i další typy kulturních akcí pro dospělé a některé typy mohou být kombinací více žánrů. Mnohé knihovny pořádají tvořivé akce

nebo kurzy. Takovýto tvořivý spolek s názvem Spolek paní dam a dívek má Městská knihovna Louny, tyto kreativní ženy se v knihovně pravidelně setkávají a na Vánoce pořádají *Vánoční dílny* k připomenutí vánočních tradic (Městská knihovna, 2006).

Některé knihovny pořádají pro své čtenáře výlety. Mohou to být výlety na nějaké literární téma, například Klub čtenářů Bohumila Hrabala při Městské knihovně v Nymburce pořádá tradičně pochod zvaný *Hrabalovo Kersko*, ale i turistické výlety po památkách jaké pořádá například Městská knihovna Litvínov pro místní seniory.

Knihovny mohou pořádat i multižánrové akce, takovými mohou být festivaly, workshopy atd. Rozsah takové akce bývá obvykle větší, může trvat více dní, na programu mohou být přednášky, koncerty, výstavy a další.

Máchovi v patách (Městská knihovna Doksy)

Město Doksy leží v tzv. Máchově kraji, jelikož tento region severních Čech si Mácha velmi oblíbil. Každoročně se tu koná turisticko kulturní akce s názvem *Máchovi v patách*, kterou pořádá Městské kulturní středisko, jehož součástí je i Městská knihovna Doksy, a Městská kulturní zařízení v Bělé pod Bezdězem, záštitu nad akcí drží Svazek obcí Máchův kraj.

Rok 2010 je rokem dvoustého výročí narození K. H. Máchy, jubilejní rok oslavil tento kraj již sedmým ročníkem této akce. Akce *Máchovi v patách* byla rozdělena na tři etapy. Tématem první etapy, která probíhala koncem března, byl Mácha jako divadelník a trasa pochodu vedla z Bělé pod Bezdězem do zámku Loučeň až do Jabkenic. Na zámku čekala turisty divadelní zkouška K. H. Máchy a jeho roztržka s J. K. Tylem v podání Kajetánské společnosti a přivítání od posledních majitelů zámku knížete Thurn-Taxisa s manželkou (Městská knihovna, 2010c). Další dubnová etapa *Máchovi v patách* aneb Proč K. H. Mácha nenapsal Květen. Slavnostní zahájení etapy proběhlo v Katusicích, kde poutníky přivítal Mácha a jeho přátelé, se kterými se vydali k pomníku Jana Krouského. Další zastávkou byla unikátní dřevěná zvonice, která byla postavena bez použití jediného hřebu, poté turisté došli po Sellnerově stezce, pojmenované po regionálním spisovateli, až pod Bezděz (Městská knihovna, 2010d). Třetí etapa se nesla v duchu Máchova díla Cikáni.

Trasa začínala v městských lázních v Mšenu odkud vedla Kokořínským dolem na Pokličky a odtud jinou trasou zpět do Mšena. Tyto procházky probíhaly po tři měsíce, od března do května 2010, každý měsíc jedna. Turisté, kteří se jich účastnili dostali pamětní list a putovní máchovskou knížku do které mohli sbírat startovní a cílová razítka každé etapy (Městská knihovna, 2010b).

K akci probíhalo mnoho doprovodných programů jako výstava *Místa spatřená a milovaná a Máchovské řezbářské symposium* v Památníku K. H. Máchy v Doksech nebo na zahradě památníku vědomostní soutěž o Máchovi. V rámci akce se konala ještě jedna cesta a to *Noční výstup na Bezděz*, který se letos konal po čtrnácté. Z Doks tak turisté vyrazili na hrad Bezděz, kde je čekal večerní kulturní program, rozhovor spisovatelky Ivony Březinové s Karlem Hynkem Máchou, čtení Máchových básní v podání Alfréda Strejčka a zhudebněnými Štěpánem Rakem s názvem *Máchovské nokturno* (Doksy, 2010).

Obr. 11: Noční výstup na Bezděz v rámci akce Máchovi v patách

Malování s hudbou (Knihovna Karla Dvořáčka Vyškov)

Speciální akci s názvem *Malování s hudbou* připravila začátkem června 2010 Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově. Tento workshop byl veden mladým brněnským výtvarníkem Vladimírem Kiseljovem. Vstup na akci nebyl nijak omezen předchozími zkušenostmi s malováním, přijít mohli jak zkušení, tak amatéři. Dvacet návštěvníků tak malovalo při hudbě Bedřicha Smetany a Richarda Wagnera. Pod vedením Vladimíra Kiseljova namalovali účastníci své dojmy z Vltavy a Parsifala na dva šestimetrové obrazy, které pak byly vystavené v knihovně.

O workshop projevila vyškovská veřejnost velký zájem, proto se knihovna rozhodla po prázdninách uspořádat další, tentokrát cyklus, workshopů *Malování s hudbou a Vladimírem Kiseljovem* (Knihovna Karla Dvořáčka, 2010c).

Obr. 12: Malování s hudbou

Město v mé paměti (Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm)

Senioři jsou v městské knihovně Rožnov pod Radhoštěm velmi významná a početná uživatelská skupina, proto v knihovně vznikl nápad zapojit seniory do kreativního projektu. V roce 2007 vznikl projekt s názvem *Město v mé paměti aneb Senioři vítáni*. Stěžejní myšlenkou projektu bylo vytvoření skupiny pamětníků, kteří by zaznamenávali svoje zkušenosti s proměnami města, aktivně se zapojili do tvorby průvodce městem a mohli tak své vzpomínky předat dál. Cílem projektu byla příležitost uplatnit zájmy seniorů s literárním tvůrčím potenciálem, možnost kreativního využití volného času, získání lektorských dovedností, které senioři mohou dále využívat (při práci s dětmi, při besedách v knihovně atd.) a vydání jedné práce z tvorby seniorů, kterou sami vyberou.

Projekt je finančně podporován nadací Open Society Fund Praha a Nadací České spořitelny. Knihovna oslovila ke spolupráci městské instituce jako Klub a Domov pro seniory nebo Spolek rožnovských žen. Projekt byl zpočátku propagován místními médii a plakáty, ale nejlepšími propagátory jsou v současnosti sami účastníci.

Knihovna zajistila pro seniory prostory i vybavení pro pravidelné setkávání, jejichž programem je především setkání a tvůrčí literární činnost, ale také besedy s místními spisovateli, autorská čtení, přednášky, lektorská výuka a také několikrát za rok procházky s lektory a knihovnicí podle zpracované trasy pamětí města.

Koordinátoři projektu se rozhodli projekt pro seniory propojit s literární a výtvarnou soutěží *Město mýma očima* pro děti s podobným tématem. Spolek seniorů tak spolupracoval i s dětským knihovnickým klubem Louskáček, senioři se stali členy týmu, který vyhodnocoval tuto dětskou soutěž a děti hodnotili práce seniorů. Senioři se také aktivně zapojili do besed na téma historie města pro místní školy.

Výstupem z projektu bylo několik průvodců městem, ale i sborníky z tvorby seniorů. Projekt je velmi úspěšný a od roku 2007 stále probíhá a zapojuje se do něj mnoho místních seniorů (Městská knihovna, 2008a).

Obr. 13: Setkání seniorů u projektu Město v mé paměti

Multikulturní festival (Městská knihovna Sokolov)

Akci s názvem *Multikulturní festival* pořádá každoročně Městská knihovna Sokolov, spolu s dalšími sokolovskými institucemi a finančně ji podporuje město Sokolov a Ministerstvo kultury. Tento několikadenní festival návštěvníkům přibližuje kulturu různých oblastí. Festival je pořádán již od roku 2007 a každý rok představuje kulturu jednoho světadílu. *Multikulturní festival* probíhá v prostorách městské knihovny a na nádvoří sokolovského

zámku, program festivalu zahrnuje přednášky, akce pro děti a pro dospělé hudební a taneční vystoupení.

V minulosti proběhly ročníky *Multikulturního festivalu*, které se věnovaly například kultuře Afriky nebo Jižní Ameriky. Téma „Vítejte v Africe“ zvolili pořadatelé v roce 2008 a v rámci festivalu uspořádali cestopisné přednášky, promítání filmu *Darwinova noční můra* a vystoupení hudebních skupin TiDiTaDe, Mama Afrika a další. Program doplnilo několik tanečních vystoupení v afrických rytmech a přednáška o africké hudbě. Ročník 2009 byl věnován Jižní Americe, proběhly mimo jiné cestopisné přednášky, přednáška tiskového mluvčího ZOO Plzeň o zvířatech Jižní Ameriky, latino-

Obr. 14: Vystoupení The Others na Multikulturním festivalu

americký hudební seminář a hudební i taneční vystoupení v latino-amerických rytmech.

Zatím poslední čtvrtý ročník festivalu v roce 2010 představil návštěvníkům kulturu a realie Severní Ameriky. V sále knihovny proběhly ve dvou dnech dvě cestopisné přednášky, jedna o Kanadě a USA se spisovatelkou Ivou Pekárkovou a druhá beseda se věnovala národním parkům USA, o kterých přednášeli cestovatelé Lenka a Václav Špillarovi. Odpoledne následujícího dne patřilo programu pro děti, například indiánské nebo country tance, povídání o životě indiánů a soutěže. Na večer byl pro dospělé diváky přichystán hudebně taneční program. V rámci tohoto programu vystoupilo několik tanečních skupin s hip-hop, break dance či electric boogie stylem a jedna boxová dvojice s názvem The Others. Dále také zahrála místní pop rocková kapela UBLINK-

12°, která hraje skladby americké kapely BLINK-182 a vystoupil český kontroverzní rapper MARPO. Navíc mohli diváci na konec programu shlédnout film o životě Michaela Jacksona s názvem This Is It (Městská knihovna, 2010l).

Multikulturní festival v Sokolově se setkává s velkým ohlasem veřejnosti především proto, že rozšiřuje divácky velmi oblíbené cestopisné přednášky. Program se také nezaměřuje jen na děti a dospělé, ale knihovna v Sokolově se nebojí pozvat mladé populární kapely a skupiny vystupující s moderními tanečními styly. Složením svého programu v rámci festivalu tak knihovna nabízí kulturní vyžití i pro teenagery a mladé lidi.

Obr. 15: Indiánské tance

Na kolech po knihovnách regionu (Městská knihovna Prachatice)

Originální akci s názvem *Na kolech po knihovnách regionu* uspořádala Městská knihovna v Prachaticích ve spolupráci s Městskou knihovnou v Českém Krumlově, Šmidingerovou knihovnou ve Strakoniciích a Jihočeskou vědeckou knihovnou v Českých Budějovicích. Akce se zúčastnily také malé knihovny regionu.

První ročník akce se konal v roce 2008. Knihovna oslovila tři známé jihočeské sportovkyně Kateřinu Nash-Hanušovou, Terezu Huřikovou a sportovkyni a učitelku Šárku Grabmüllerovou, aby se zúčastnily tohoto cyklistického výletu a jely v čele pelotonů tvořených dětmi, veřejností a knihovnicemi. Celá akce byla rozdělena na tři trasy, po Netolicku, Vimpersku a Husinecku, po každé trase jela jedna skupina cyklistů vedená jednou ze sportovkyň. Cyklisté putovali po místních knihovnách, v každé je přivítali zástupci obce, knihovny představily své služby a proběhla autogramiáda

sportovkyň. Tohoto prvního ročníku se zúčastnilo 19 obcí i knihoven, 66 cyklistů a přes 400 diváků (Městská knihovna, 2007b).

První ročník akce se nesl především ve sportovním duchu, cílem bylo spojit sport s kulturou a ukázat veřejnosti, jak se dá také trávit volný čas. Akce byla přínosná i pro prezentaci regionu a jeho knihoven, účastníci akce po cestě rozvázeli propagační materiály týkající se města Prachatic a regionu.

Po úspěchu prvního ročníku se knihovna rozhodla další rok akci zopakovat. Druhý ročník byl pořádán s názvem *Na kolech po knihovnách regionu, tentokrát s motocyklovými a automobilovými veterány*. K účasti byli pozváni místní kluby veteránů i soukromí majitelé automobilů i motocyklů veteránů. Tento výlet měl nyní šest tras, dvě z Českých Budějovic, Českého Krumlova, Strakonice, Záblatí včetně poslední mezinárodní trasy, kde se připojili účastníci z Německa, které vedly do Prachatic. Tohoto ročníku se zúčastnilo už 70 knihoven.

Obr. 16: Na kolech po knihovnách regionu

Každé trasy se také účastnila jedna z šesti známých či regionálních spisovatelských osobností, např. Michal Viewegh, Ondřej Fibich, David Jan Žák a další. Programem druhého ročníku bylo opět putování po místních knihovnách, kde byl pro účastníky připraven program a pro návštěvníky autogramiáda, účastníci stejně jako loni rozvázeli propagační materiály o jihočeském kraji.

Druhý ročník akce byl zaměřen více na propagaci, nejen kraje, ale i jeho knihoven a jejich činností, měl ukázat veřejnosti, že knihovna není jen půjčovnou knih a nabízí i mnohem více (Městská knihovna Prachatic, 2007b).

4. Průzkum

Pro získání zhodnocení kulturních akcí přímo od veřejnosti jsem vytvořila dotazník. Cílem dotazníku bylo zjistit u lidí, kteří akce nenavštěvují jaký k tomu mají důvod, u návštěvníků akcí zjistit, jak získávají informace o těchto akcích a především se dozvědět, jaké typy akcí v knihovně by veřejnost nejvíce uvítala.

Jako respondenty jsem se snažila získat uživatele aktivních knihoven. Proto jsem vybrala knihovny, které jsou aktivní v kulturní činnosti pro dospělé a mají svou stránku na sociální síti Facebook. Žádost o zveřejnění dotazníku na facebookové stránce jsem zaslala Knihovně Karla Dvořáčka ve Vyškově, Knihovně města Hradce Králové, Krajské vědecké knihovně v Liberci, Masarykově veřejné knihovně Vsetín, Městské knihovně Děčín, Městské knihovně Litvínov a Studijní a vědecké knihovna v Hradci Králové. Všechny oslovené knihovny odkaz na dotazník zveřejnily, liberecká knihovna ho zveřejnila i na své webové stránce a litvínovská na Twitteru. O výsledky dotazníku projevila zájem paní ředitelka Městské knihovny Litvínov.

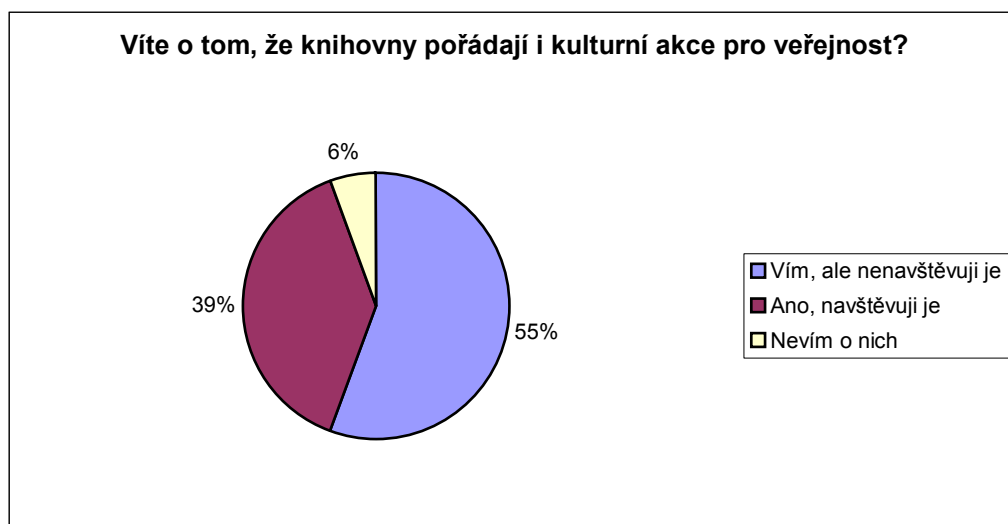
Dotazník byl záměrně vytvořen jako velmi stručný, aby neodlákával respondenty svou délkou při vyplňování. Dotazník tak obsahoval dohromady sedm otázek, čtyři otázky konkrétně o kulturních akcích v knihovnách a dvě doplňující na věk a typ respondentů. U většiny otázek jsem formu otázky volila jako polouzavřenou, aby respondenti mohli sami vyjádřit svůj názor, pokud jim některá z nabízených odpovědí nevyhovuje. K průzkumu se mi podařilo získat odpovědi 197 respondentů.

Co se týká věkového složení respondentů, výraznou většinu tvoří mladí lidé v rozmezí 15 – 29 let (81% respondentů). Ve věkové skupině 30 – 59 let se průzkumu zúčastnilo 34 respondentů (18%) a lidé nad 60 let se zúčastnili průzkumu pouze dva (1%). Z celkového počtu respondentů uvedlo 70%, že studují, 25% respondentů pracuje a zbývajících 5% jsou důchodci a lidé na rodičovské dovolené. Výzkum tedy vypovídá o vnímání kulturních akcí mladými lidmi, zejména studenty. Tato věková skupina akce v knihovnách tolik nenavštěvuje, programy v knihovnách bývají často zaměřeny na děti nebo na seniory a zaměstnaní lidé nemají tolik času, proto by mohla být pro

knihovny perspektivní, studenti mají rádi kulturu, ale většinou nevydělávají, proto by je mohly zajímavé pořady cílené na jejich skupinu zaujmout.

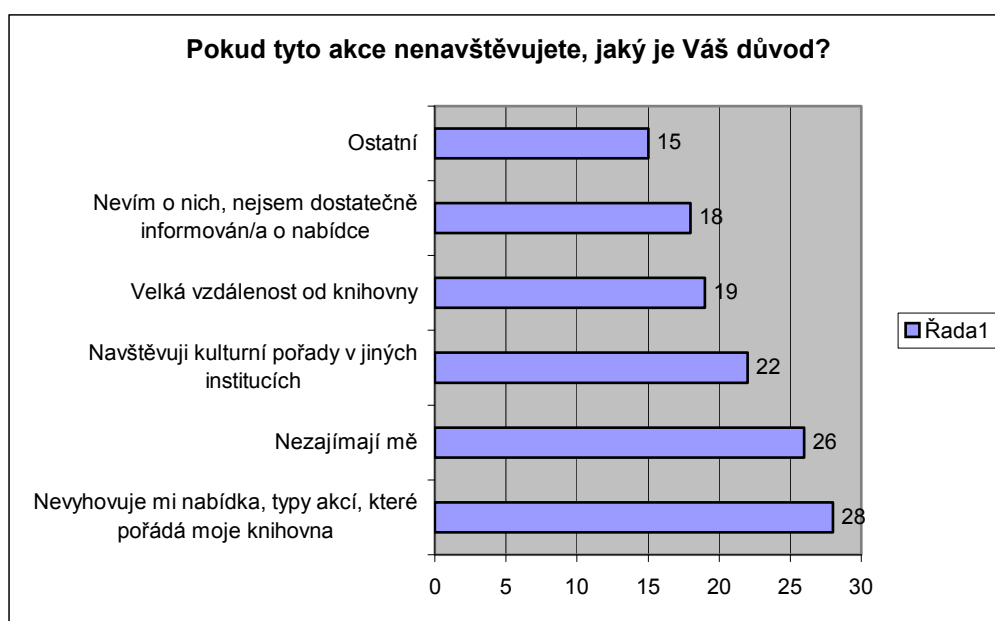
První otázka k tématu zjišťovala, zda dotazovaní vůbec vědí o tom, že knihovny pořádají kulturní akce pro veřejnost a zda tyto akce navštěvují. Z odpovědí vyplývá, že zhruba polovina respondentů (55%, 109 respondentů) o akcích ví, ale nenavštěvuje je, 39% respondentů o akcích ví a navštěvuje je a jen 6% respondentů neví, že se takové akce pořádají.

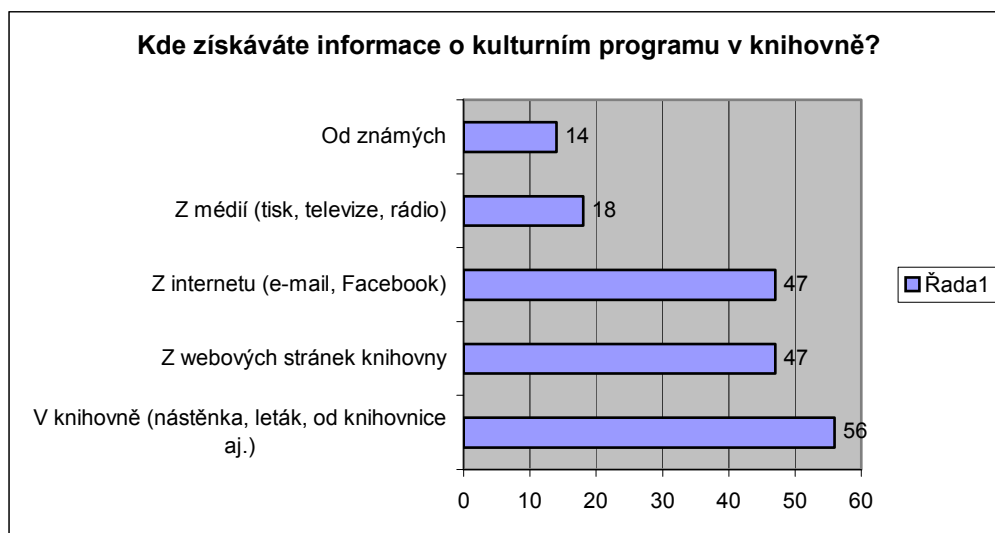
Druhá otázka se zobrazila pouze respondentům, kteří v první otázce odpověděli, že kulturní akce v knihovnách nenavštěvují. Tato otázka zjišťovala, proč respondenti tyto akce nenavštěvují. Respondenti si mohli vybrat z nabízených odpovědí, ale mohli i přidat vlastní důvod, pokud jim nabízené odpovědi nevyhovovaly. U této otázky šlo zaškrtnout i více možností.

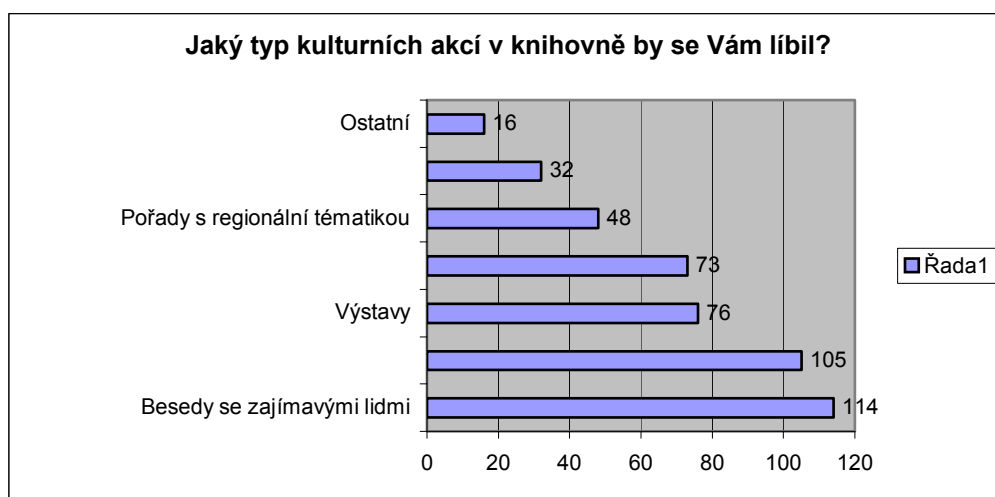
Jednotlivé odpovědi z výčtu nabízených důvodů získaly podobné počty respondentů, nejčastěji lidé nechodí na akce do knihovny, protože jim nevyhovují akce, které jejich knihovna pořádá (28 odpovědí), akce je nezajímají (26 odpovědí), navštěvují kulturní pořady v jiných institucích (22 odpovědí), bydlí daleko od knihovny (19 odpovědí) a nejsou o akcích dostatečně informováni (18 odpovědí). Další odpovědi formulovali respondenti sami, častěji se objevoval důvod nevyhovující doby konání akcí (7 odpovědí) a objevily se i odpovědi, že respondent zapomíná nebo že má malé dítě a nemá tak čas.

Na třetí otázku odpovídali pouze respondenti, kteří u první otázky odpověděli, že akce v knihovnách navštěvují a bylo možné zaškrtnout více odpovědí. Otázka zkoumala, jak se o akcích jejich návštěvníci dozvídají. Respondenti nejčastěji získávají informace o programu přímo v knihovně (56 odpovědí), z letáku, plakátu atd. Prosazuje se ale i elektronická propagace akcí, lidé často (47 odpovědí) vyhledávají informace o kulturním programu knihoven na jejich webové stránce a stejný počet (47 odpovědí) hledá na Facebooku či dostává informace e-mailem. Z médií (18 odpovědí) a od známých (14 odpovědí) se o akcích dozvídá jen málo lidí.

Další otázka se zabývala typem akcí, které by lidé v knihovně uvítali. Opět bylo možno zvolit více možností a případně dopsat jiný než nabízený typ. Nejvíce by se respondentům líbilo, kdyby knihovny pořádaly besedy se zajímavými lidmi (114 odpovědí) a filmové programy (105 odpovědí). Za nimi v oblíbenosti následují výstavy (76 odpovědí) hudební programy (73 odpovědí). Méně oblíbené jsou pořady s regionální tematikou (48 odpovědí) a pořady pro děti (32 odpovědí). Z vlastních odpovědí lidé nejčastěji navrhovali autorská čtení (3 odpovědi).

Co se týká oblíbenosti různých typů pořadů, výsledky se liší pro různé věkové skupiny. Lidem ve věku 30 – 59 let by se v knihovnách nejvíce líbily besedy se zajímavými lidmi (23 odpovědí) potom upřednostňují pořady pro

děti, které by rádi navštívili se svými dětmi (15 odpovědí), výstavy (14 odpovědí), pořady s regionální tematikou (12 hlasů) a filmové programy (11 hlasů), hudební programy by se v knihovně líbily jen 9 lidem. Zatímco mladí lidé ve věku 15 – 29 let by v knihovnách nejvíce uvítali filmové programy (93 hlasů) a besedy se zajímavými lidmi (89 hlasů), potom hudební programy (63 hlasů) a výstavy (61 hlasů). Jen málo mladých lidí zaujaly pořady s regionální tematikou (35 hlasů) a pořady kam by mohli vzít děti (17 hlasů).

Poslední otázka týkající se kulturních akcí byly připomínky respondentů k tématu. Nejvíce lidí by si přálo více literárně zaměřených akcí, besedy se spisovateli a autorská čtení, představení mladých autorů z regionu, ale také akce tvůrčího psaní, literární kroužek a tématické povídání o knihách. Z odpovědí ještě někteří postrádali tvořivé akce, do kterých by se mohli sami zapojit, jednomu respondentovi chybí akce pro rodiny a maminky s dětmi, někdo postrádal akce pro mladé a vyjádřil názor, že některé akce v knihovnách jsou poměrně usedlé.

5. Závěr

Z průzkumu vyplývá, že pokud by chtěly knihovny část mladých lidí, kteří nenavštěvují kulturní akce v knihovnách, přesvědčit, aby začali chodit, měly by změnit svůj program a přidat takové akce, které by tuto věkovou skupinu zaujaly, což jsou především filmové pořady, zajímavé besedy, ale také hudební koncerty. Knihovny, které ještě nepořádají besedy se zajímavými lidmi, zejména literární, by zařazením těchto oblíbených akcí do programu jistě získaly více návštěvníků. Dalším zajímavým zjištěním je, že lidé o akcích v knihovnách vědí, knihovny je dokáží propagovat, jen 6% respondentů nevědělo, že takové akce existují a nedostatek informací o těchto akcích jako důvod k tomu, aby je respondenti nenavštívili byl nejméně uváděný. Lidé však nejčastěji získávají informace o knihovnách přímo z knihovny, ale rozšiřuje se i elektronická propagace, zejména ta na sociálních sítích, kde jsou lidé efektivně informováni o tom, co se zrovna v knihovně děje nebo pořádá, včetně fotoreportáží či videí z proběhlých akcí.

Jsou kulturní akce pro dospělé v knihovnách zbytečné? Myslím si, že rozhodně nejsou. Současným trendem je rozšiřování služeb knihoven i na kulturní a vzdělávací akce.

Knihovny by měly být alternativou ke komerčním kulturním zařízením. Výhodou knihoven jsou její uživatelé, což jsou lidé se zájmem o literaturu, vzdělání a kulturu. Co může knihovna nabídnout, jsou právě vzdělávací, kulturní akce a akce zaměřené na literaturu. Knihovna má potenciál zaujmout ty lidi, kteří jsou přesyceni masovou kulturou a hledají něco jiného.

Co se týká českých knihoven všeobecně, akce pro děti pořádají i ty nejmenší obecní knihovny. U kulturních akcí pro dospělé to tak není, těch je podstatně méně. Z regionálních knihoven, které jsem sledovala, jsou však některé knihovny nebo i celé kraje a jejich knihovny aktivnější než jiné. Ke krajům, kde knihovny organizují množství rozmanitých a zajímavých akcí pro dospělé návštěvníky, patří Ústecký a Zlínský kraj. Aktivní knihovny jsou také v Jihočeském, Libereckém, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Z hlediska konkrétních knihoven, které pořádají mnoho akcí pro dospělé, je velmi aktivní Krajská knihovna Vysočiny, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově, Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně, Krajská vědecká knihovna v Liberci, Knihovna K. H. Máchy Litoměřice, Knihovna města Ostravy, Regionální knihovna Karviná. Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové se díky novým prostorům snaží pořádat čím dál více zajímavých akcí.

Myslím si, že lidé budou mít stále touhu se setkávat, vzdělávat, navštěvovat kulturní akce a mnohé knihovny jim v této oblasti mají co nabídnout, proto vidím budoucnost kulturních akcí v knihovnách pozitivně.

Použité zdroje

American Library Association. 1999. *Cultural programs for adults in public libraries : a survey report*. Prepared by D. W. Johnson. Chicago : American Library Association, 1999. 35 s. Dostupný také z WWW: <<http://publicprograms.ala.org/orc/programplanning/advocacy/index.html>>. ISBN 0-8389-8020-1.

American Library Association. 2009. *Public Programs Office : linking libraries, communities and culture : annual report 2009* [online] [cit. 2010-08-06]. [Chicago] : ALA, 2009. Dostupný z WWW: <http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/ppo/about/files/ALA_AnnRep09_v13b.pdf>.

American Library Association. 2010a. *ALA : American Library Association* [online]. Chicago : ALA, [2010] [cit. 2010-08-06]. Public Programs Office. Dostupný z WWW: <<http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/ppo/index.cfm>>.

American Library Association. 2010b. *Programming Librarian* [online]. Chicago : ALA, c2008-2010 [cit. 2010-08-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.programminglibrarian.org/>>

American Library Association. 2010c. *ALA : American Library Association* [online]. Chicago : ALA, [2010] [cit. 2010-08-06]. Let's Talk About It. Dostupný z WWW: <<http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/ppo/programming/ltai/letstalkaboutit.cfm>>.

American Library Association. 2010d. *ALA : American Library Association* [online]. Chicago : ALA, [2010] [cit. 2010-08-06]. One Book, One Community. Dostupný z WWW: <<http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/ppo/programming/onebook/index.cfm>>.

American Library Association. 2010e. *ALA : American Library Association* [online]. Chicago : ALA, [2010] [cit. 2010-08-06]. LIVE! @ your library. Dostupný z WWW: <<http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/ppo/programming/live/liveyourlibrary.cfm>>.

American Library Association. 2010f. *ALA : American Library Association* [online]. Chicago : ALA, [2010] [cit. 2010-08-06]. ALA Public Programs Office Programming. Dostupný z WWW: <<http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/ppo/programming/currentpublic.cfm>>.

American Library Association. 2010g. *Programming Librarian* [online]. Chicago : ALA, c2008-2010 [cit. 2010-08-06]. About Programming Librarian. Dostupný z WWW: <<http://www.programminglibrarian.org/>>

American Library Association. 2010h. *ALTAFF : Association of Library Trustees, Advocates, Friends and Foundations* [online]. Chicago : ALA, [2010] [cit. 2010-08-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.ala.org/ala/aboutala/offices/ppo/index.cfm>>.

AniFest (festival). *AniFest 2010* [online]. Praha: AniFest, s.r.o., c2009 [cit. 2010-07-23]. Ozvěny AniFestu v Regionální knihovně Teplice 19. a 26. dubna. Dostupný z WWW: <<http://test.anifest.cz/clanek-ozveny-anifestu-v-regionalni-knihovne-teplice-19-a-26-dubna/>>.

Big Read (German) In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001-, last modif. on 20 March 2009 [cit. 2010-07-06]. Anglická verze. Dostupný z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Big_Read_%28German%29>.

British Broadcasting Corporation. *The Big Read* [online]. London : British Broadcasting Corporation, c2010, last updated in August 2005 [cit. 2010-07-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.bbc.co.uk/arts/bigread/>>.

Česká televize. *Kniha mého srdce* [online]. Praha : Česká Televize, 1996 [cit. 2010-07-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/program/knihamehosrdce/>>.

DAVIES, D. W. *Public Libraries as Culture and Social Centers : The Origin of the Concept*. Metuchen : Scarecrow Press, 1974. 167 s. ISBN 0-8108-0738-6.

Den poezie [online]. Praha : Občanské sdružení Společnost poezie, [2009] [cit. 2010-07-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.denpoezie.cz/2009den/index.html>>.

Doksy (Česká Lípa, Česko). *Doksy.com : oficiální stránky města Doksy* [online]. Doksy, c2010 [cit. 2010-07-30]. Noční výstup na Bezděz. Dostupný z WWW: <<http://www.doksy.com/akce-a-novinky/nocni-vystup-na-bezdez/>>.

Expediční kamera: filmový festival [online]. [2010] [cit. 2010-07-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.hedvabnastezka.cz/expedicni-kamera>>.

Facebook (firma). 2010a. *Knihovna města Mladá Boleslav* [online]. c2010 [cit. 2010-07-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.facebook.com/#!/knihovna.mesta.mladaboleslav?ref=ts>>.

Facebook (firma). 2010b. *Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové* [online]. c2010 [cit. 2010-07-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.facebook.com/home.php?#!/knihovna.hk?ref=ts>>.

Facebook (firma). 2010c. *Městská knihovna Jablonec nad Nisou* [online]. c2010 [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.facebook.com/?ref=logo#!/mkjbc?ref=ts>>.

Filmový festival Litoměřice podeváté [online]. Litoměřice: Kinoklub Ostrov, o.s., 2009 [cit. 2010-07-23]. Dostupný z WWW:
<<http://www.kinoostrov.cz/filmfest09/kestazeni.html>>.

Filmový klub RKKA [online]. Karviná: Regionální knihovna Karviná, [2010] [cit. 2010-07-22]. Dostupný z WWW:
<<http://www.filmovyklub.rkka.cz/?stranka=2>>.

FOBEROVÁ, Libuše. Formování knihoven na komunitní centra vede k jejich zviditelnění. *Knihovnický zpravodaj Vysočina* [online]. 2009, roč. 9, č. 2 [cit. 2010-05-12]. Dostupný na WWW:
<<http://kzv.kkvysociny.cz/Default.aspx?id=1196>>. ISSN 1213-8231.

FOBEROVÁ, Libuše. Knihovna jako nekonečný příběh, který se lidé učí číst (Marketing pro veřejné knihovny). *Knihovnický zpravodaj Vysočina* [online]. 2010, roč. 10, č. 1 [cit. 2010-05-12]. Dostupný na WWW:
<<http://kzv.kkvysociny.cz/Default.aspx?id=1136>>. ISSN 1213-8231.

HOUŠKOVÁ, Zlata. Komunitní role veřejných knihoven. *Ikaros* [online]. 2004, roč. 8, č. 4 [cit. 2010-03-31]. Dostupný z WWW:
<<http://www.ikaros.cz/node/1606>>. URN-NBN:cz-ik1606. ISSN 1212-5075.

JEŽKOVÁ, Z. Komunitní knihovna – příležitost pro knihovnu i obec. *Knížnica*. 2007, roč. 8, č. 2-3. s. 39 – 44. Dostupný také z WWW:
<http://www.snk.sk/swift_data/source/casopis_kniznica/2007/februar_marec/39.pdf>. ISSN 1335-7026 (tištěné vydání), 1336-0965 (online vydání).

Jihočeská vědecká knihovna (České Budějovice, Česko). *Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích, c1997-2010 [cit. 2010-07-14]. Kulturní akce v roce 2010. Dostupné z WWW:
<http://www.cbvk.cz/index.php?lang=CZ&s=ctenari&pg=archiv_vystavy_2010>.

JOZÍFKOVÁ, B. Role veřejných knihoven v tvorbě prorodinného klimatu – 2. *Čtenář*. 2008, roč. 60, č. 6. Dostupný také z WWW:
<<http://ctenar.svkkk.cz/clanky/2008-roc-60/06-2008/role-verejnych-knihoven-v-tvorbe-prorodinného-klimatu---2-42-173.htm>>. ISSN 0011-2321.

Knihovna K.H. Máchy (Litoměřice, Česko). *Knihovna K. H. Máchy Litoměřice* [online]. Litoměřice : Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích, c2008-2009 [cit. 2010-07-10]. Archiv akcí. Dostupný z WWW:
<<http://www.knihovnalitomerice.cz/archiv-akci>>.

Knihovna Karla Dvořáčka (Vyškov, Česko). 2010a. *Knihovna Karla Dvořáčka* [online]. Vyškov: Knihovna Karla Dvořáčka, [2010] [cit. 2010-07-16]. Petr Krohe – muzikoterapie. Dostupný z WWW:
<<http://www.kkdvykov.cz/view.php?cislocclanku=2010031101>>.

Knihovna Karla Dvořáčka (Vyškov, Česko). 2010b. *Knihovna Karla Dvořáčka* [online]. Vyškov: Knihovna Karla Dvořáčka, [2010] [cit. 2010-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.kkdvyskov.cz/>>.

Knihovna Karla Dvořáčka (Vyškov, Česko). 2010c. *Knihovna Karla Dvořáčka* [online]. Vyškov: Knihovna Karla Dvořáčka, [2010] [cit. 2010-08-01]. Malování s hudbou. Dostupný z WWW: <<http://www.kkdvyskov.cz/view.php?cisloclanku=2010060901>>.

Knihovna města Hradce Králové. *Knihovna města Hradce Králové* [online]. Hradec Králové: Knihovna města Hradce Králové, posl. aktualizace 1.7.2010 [cit. 2010-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovnahk.cz/>>.

Knihovna města Ostravy. *Knihovna města Ostravy* [online]. Ostrava: Knihovna města Ostravy, c2009 [cit. 2010-07-16]. Kalendář akcí KMO. Dostupný z WWW: <<http://cms.kmo.cz/www/cl-900/71-kalendar-akci/>>.

KONVALINKOVÁ, B. Připomínky zašlých časů – Pomníčky Jizerských hor. *Světlik*, 2008, č. 30. ISSN 1214-2751.

Krajská knihovna (Pardubice, Česko). *Krajská knihovna v Pardubicích* [online]. Pardubice: Krajská knihovna v Pardubicích, 2009 [cit. 2010-07-17]. Akce pro dospělé. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-pardubice.cz/akce-pro-dospELE-strana-0/>>.

Krajská knihovna Františka Bartoše (Zlín, Česko). 2010a. *Krajská knihovna Františka Bartoše : příspěvková organizace* [online]. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, naposledy změněno 28.6.2010 [cit. 2010-07-09]. Kronika akcí v knihovně Dostupný z WWW: <http://www.kfbz.cz/kronika_2010_2.htm>.

Krajská knihovna Františka Bartoše (Zlín, Česko). 2010b. *Výroční zpráva Krajské knihovny Františka Bartoše, příspěvkové organizace za rok 2009* [online]. Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše, 2010 [cit. 2010-07-17]. 37 s., 16 s. příl. Dostupná na WWW: <http://www.kfbz.cz/download/vz_2009.pdf>.

Krajská knihovna Vysočiny (Havlíčkův Brod, Česko). 2010a. *Krajská knihovna Vysočiny* [online]. Havlíčkův Brod: Krajská knihovna Vysočiny, c2006-2010 [cit. 2010-07-16]. Madera. Dostupný z WWW: <http://www.kkvysociny.cz/modul_akce/madera.aspx>.

Krajská knihovna Vysočiny (Havlíčkův Brod, Česko). 2010b. *Krajská knihovna Vysočiny* [online]. Havlíčkův Brod: Krajská knihovna Vysočiny, c2006-2010 [cit. 2010-07-16]. Akce KKV. Dostupný z WWW: <<http://www.kkvysociny.cz/akce.aspx>>.

Krajská knihovna Vysočiny (Havlíčkův Brod, Česko). 2010c. *Krajská knihovna Vysočiny* [online]. Havlíčkův Brod: Krajská knihovna Vysočiny, c2006-2010 [cit. 2010-07-16]. Drum Circle - bubnování. Dostupný z WWW: <http://www.kkvysociny.cz/modul_akce/bubnovani.aspx>.

Krajská vědecká knihovna (Liberec, Česko). 2007. *Krajská vědecká knihovna v Liberci* [online]. Liberec: Krajská vědecká knihovna v Liberci, c2007 [cit. 2010-07-09]. Proběhlé akce. Dostupný z WWW: <<http://www.kvkli.cz/cz/akce-v-knihovne/probehle.php>>.

Krajská vědecká knihovna (Liberec, Česko). 2009. *Zpráva o činnosti Krajské vědecké knihovny v Liberci, příspěvkové organizace za rok 2008* [online]. Liberec: Krajská vědecká knihovna v Liberci, 2009 [cit. 2010-07-09]. 44 s. Dostupná na WWW: <http://www.kvkli.cz/data/soubory/vyrocnizpravy/cz/vyrocnizprava_knihovna_Liberec_2008.pdf>.

KTD : *Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online databáze]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2003- [cit. 2010-03-31]. Dostupný z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/kttd>>.

KUBIŠTOVÁ, P. V Lipníku pořádali chovatelé výstavu koček. *Přerovský deník.cz* [online]. 6.6.2010 [cit. 2010-07-14]. Dostupný z WWW: <http://prerovsky.denik.cz/zpravy_region/v-lipniku-poradali-chovatele-vystavu-kocek201-f78a.html>.

LEAR, Brett W. *Adult programs in the library*. Chicago: American Library Association, 2002. 134 s. ALA programming guides. ISBN 0-8389-0810-1.

Literární jaro : Vsetín – Zlín [online]. c2010, 26.3.2010 [cit. 2010-07-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.literarnijaro.cz/index.html>>.

Městská knihovna (Jindřichův Hradec, Česko). 2005. *Městská knihovna Jindřichův Hradec* [online]. Jindřichův Hradec: Městská knihovna Jindřichův Hradec, c2005 [cit.2010-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.knih-jh.cz/>>.

Městská knihovna (Louny, Česko). 2006. *Městská knihovna Louny* [online]. Louny: Městská knihovna Louny, c2000-2006 [cit. 2010-07-30]. Archiv – kronika našich akcí. Dostupný z WWW: <http://www.mkl.cz/ai_2010.htm>.

Městská knihovna (Prachatice, Česko). 2007a, *Městská knihovna Prachatice* [online]. Prachatice: Městská knihovna Prachatice, c2007 [cit. 2010-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.knih-pt.cz/>>.

Městská knihovna (Prachatice, Česko). 2007b. *Městská knihovna Prachatice* [online]. Prachatice: Městská knihovna Prachatice, c2007 [cit. 2010-07-14]. Na kolech po knihovnách regionu, tentokrát s motocyklovými a automobilovými veterány. Dostupný z WWW: <<http://www.knih-pt.cz/index.html?p=noviny&A=31>>.

Městská knihovna (Rožnov pod Radhoštěm, Česko). 2008a. Město v mé paměti. In *Senioři vítání – sborník případových studií*. Praha: Otevřená společnost, o. p. s., 2008. 139 s. Dostupný také z WWW: <<http://www.osf.cz/download/files/seniori-vitani.pdf>>. ISBN 978-80-87110-9.

Městská knihovna (Třinec, Česko). 2008b. *Městská knihovna Třinec: knihovna s regionální působností* [online]. Třinec: Městská knihovna Třinec, c2005-2008

[cit. 2010-07-23]. Nový filmový festival expediční kamera. Dostupný z WWW: <http://www.knih-trinec.cz/index.php?id=novinky/expedicni_kamera10>.

Městská knihovna (Děčín, Česko). 2010a. *Městská knihovna Děčín* [online]. Děčín: Městská knihovna Děčín, c2010 [cit. 2010-07-17]. Akce. Dostupný z WWW: <<http://www.dcknihovna.cz/index.php/category/akce/>>.

Městská knihovna (Doksy, Česká Lípa, Česko). 2010b. *Knihovna Doksy* [online]. Doksy: Městská knihovna Doksy, c2010 [cit. 2010-07-30]. Máchovi v patách 2010. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.doksy.com/machovi-v-patach/>>.

Městská knihovna (Doksy, Česká Lípa, Česko). 2010c. *Knihovna Doksy* [online]. Doksy: Městská knihovna Doksy, c2010 [cit. 2010-07-30]. Máchovi v patách 2010: Na zámek Loučeň 27. března 2010. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.doksy.com/machovi-v-patach/na-zamek-loucen-27-brezna-2010/>>.

Městská knihovna (Doksy, Česká Lípa, Česko). 2010d. *Knihovna Doksy* [online]. Doksy: Městská knihovna Doksy, c2010 [cit. 2010-07-30]. Máchovi v patách 2010: Z Katusic do obce Bezděz po Sellnerově stezce 10. dubna 2010. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.doksy.com/machovi-v-patach/z-katusic-do-obce-bezdez-po-sellnerove-stezce-10-dubna-2010/>>.

Městská knihovna (Frýdek-Místek, Česko). 2010e. *Městská knihovna Frýdek-Místek* [online]. Frýdek-Místek: Městská knihovna Frýdek-Místek, c2010 [cit. 2010-07-16]. Modrý salonek. Dostupný z WWW: <http://www.mkmistek.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=101&Itemid=73&lang=cs>.

Městská knihovna (Kutná Hora, Česko). 2010f. *Městská knihovna Kutná Hora* [online]. Kutná Hora: Městská knihovna Kutná Hora, [cit. 2010-07-14]. Výstava fotografií z lokality Chmeliště. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-kh.cz/content/v%C3%BDstava-fotografi%C3%AD-z-lokality-chmeli%C5%A1t%C4%9B>>.

Městská knihovna (Lipník nad Bečvou, Česko). 2010g. *Městská knihovna Lipník nad Bečvou, příspěvková organizace* [online]. Lipník nad Bečvou: Městská knihovna Lipník nad Bečvou, 2010 [cit. 2010-07-16]. Propagační výstava koček. Dostupný z WWW: <<http://www.mek-lipniknb.cz/2010050001-propagacni-vystava-kocek>>.

Městská knihovna (Milevsko, Česko). 2010h. *Městská knihovna v Milevsku* [online]. Milevsko: Městská knihovna v Milevsku, c2010 [cit. 2010-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.knihmil.cz/>>.

Městská knihovna (Přerov, Česko). 2010i. *Městská knihovna v Přerově, p. o.* [online]. Přerov: Městská knihovna v Přerově, příspěvková organizace, c2010 [cit. 2010-07-16]. Akce MěK v Přerově. Dostupný z

WWW: <http://www.knihovnaprеров.cz/index.php?option=com_content&task=category&sectionid=1&id=83&Itemid=2&limit=50&limitstart=0>.

Městská knihovna (Rožnov pod Radhoštěm, Česko). 2010j. *Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm* [online]. Rožnov pod Radhoštěm: Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm, posl. aktualizace 30.6.2010 [cit. 2010-08-01]. Projekt „Město v mé paměti“. Dostupný z WWW: <<http://www.knir.cz/index.php?kam=projekty&id=663>>.

Městská knihovna (Sedlčany, Česko). 2010k. *Městská knihovna Sedlčany* [online]. [Sedlčany] : 2010 [cit. 2010-08-07]. Projekt Lukášek. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovna-se.cz/>>.

Městská knihovna (Sokolov, Česko). 2010l. *Městská knihovna Sokolov* [online]. Sokolov: Městská knihovna Sokolov, [2010] [cit. 2010-08-02]. Kalendář akcí: Multikulturní festival Severní Amerika - sobotní hudební a taneční večer. Dostupný z WWW: <http://www.mksokolov.cz/index.php?view=details&id=27%3Asobota2&option=com_eventlist&Itemid=75&lang=cs>.

Městská knihovna (Třebíč, Česko). 2010m. *Městská knihovna v Třebíči* [online]. Třebíč: Městská knihovna v Třebíči, c2000-2010 [cit. 2010-07-16]. Kronika akcí. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovnatr.cz/akce.htm>>.

Městská knihovna (Znojmo, Česko : 1996-). 2010n. *Městská knihovna Znojmo* [online]. Znojmo: Městská knihovna Znojmo, c2010 [cit. 2010-07-10]. Pozvánka – Noc s Boccaciem. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovnazn.cz/content/view/1640/203/>>.

Městská knihovna (Znojmo, Česko : 1996-). 2010o. *Městská knihovna Znojmo* [online]. Znojmo: Městská knihovna Znojmo, c2010 [cit. 2010-07-10]. Archiv. Dostupný z WWW: <<http://www.knihovnazn.cz/content/archivecategory/2010/01/1/>>.

Moje kniha: hledáme nejoblíbenější knihu. [Praha] : [Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky], 2004-, 22.11.2004 [cit. 2010-07-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.mojekniha.cz/>>.

Plzeň (Česko). *Plzeň* [online]. Plzeň, c2010 [2010-07-16]. Zpíváme pro radost. Dostupný z WWW: <http://www.plzen.eu/uzij-si-plzen/akce-mesta/aid_48612/zpivame-pro-radost.aspx>.

Portál české literatury [online]. c2010 [cit. 2010-07-10]. Litoměřický Tamtam. Dostupný z WWW: <<http://www.czechlit.cz/literarni-pozvanky/tamtam/>>.

Regionální knihovna (Teplíce, Česko). *Regionální knihovna Teplíce* [online]. Teplíce: Regionální knihovna Teplíce, c2001-2003 [cit. 2010-07-14]. Archiv akcí. Dostupný z WWW: <[http://www.knihovna-teplice.cz/index.php?stranka\[\]=16](http://www.knihovna-teplice.cz/index.php?stranka[]=16)>

ROBERTSON, Deborah. *Cultural programming for libraries : linking libraries, communities, and culture*. American Library Association. Public Programs Office. Chicago: American Library Association, 2005. 107 s. ISBN 0-8389-3551-6.

SKLENIČKOVÁ, H. Noc s Boccacciem ve Znojmě. *Bulletin SKIP* [online]. 2008, roč. 17 (2008), č. 2 [cit. 2010-06-19]. ISSN 1210-0927, on-line vydání ISSN 1213-5828.

Středisko knihovnických a kulturních služeb (Chomutov, Česko). *Středisko knihovnických a kulturních služeb Chomutov* [online]. Chomutov: Středisko knihovnických a kulturních služeb Chomutov, c2009 [cit. 2010-07-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.skks.cz/>>.

Středočeská vědecká knihovna (Kladno, Česko). *Středočeská vědecká knihovna v Kladně* [online]. Kladno: Středočeská vědecká knihovna v Kladně, [2010] [cit. 2010-07-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.svkk1.cz/>>.

Studijní a vědecká knihovna (Hradec Králové, Česko). *Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové* [online]. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové, c2003-2007 [cit. 2010-07-22]. Historie aktualit. Dostupný z WWW: <<http://www.svkhk.cz/news.asp>>.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004a. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004- , 16. 1. 2004 [cit. 2010-04-23]. *Komunitní knihovna*. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcKom.htm>>.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004b. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004- , 2. 3. 2004 [cit. 2010-07-05]. *Moje kniha*. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcMojekn.htm>>.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004c. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004- , 20. 10. 2009 [cit. 2010-07-05]. *Kniha mého srdce*. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcKMS.htm>>.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004d. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004- , 4. 12. 2009 [cit. 2010-07-06]. *Týden knihoven 2009*. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcTyden09.htm>>.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004e. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004- , 8. 4. 2008 [cit.

2010-07-06]. 23. duben – Světový den knihy a autorských práv. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcSvetDen08.htm>>.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004f. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004- , 26. 4. 2010 [cit. 2010-07-06]. Světový den knihy a autorských práv 2010 / World Book Day and Copyright Day 2010. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcWBD2010.htm>>.

Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. 2004g. *Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky* [online]. Praha : Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky, 2004- , 17. 5. 2010 [cit. 2010-07-06]. Březen – měsíc čtenářů. Dostupný z WWW: <<http://skip.nkp.cz/akcBMC2010.htm>>.

VALČÍK, D. Pozvánka : na Vsetín přijede Viewegh, Klíma a další spisovatelé. *Coolture.cz* [online]. c2010 [cit. 2010-07-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.coolture.cz/kultura/literatura/pozvanka-na-vsetin-prijede-viewegh-klima-a-dalsi-spisovatele/>>.

VATEHA, Viliam. Zpráva z konference Knihovna a její město. *Inflow: information journal* [online]. 2010, roč. 3, č. 4 [cit. 2010-04-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.inflow.cz/knihovna-jeji-mesto>>. ISSN 1802-9736.

Vědecká knihovna (Olomouc, Česko). 2008a. *Vědecká knihovna v Olomouci* [online]. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, c2008 [cit. 2010-07-14]. Čeští panovníci – haptická výstava. Dostupný z WWW: <<http://www.vkol.cz/cs/aktivita/vystavy-a-akce/vystavy/clanek/cesti-panovnici---hapticka-vystava/>>.

Vědecká knihovna (Olomouc, Česko). 2008b. *Vědecká knihovna v Olomouci* [online]. Olomouc: Vědecká knihovna v Olomouci, c2008 [cit. 2010-07-14]. Výstavy a akce. Dostupný z WWW: <<http://www.vkol.cz/cs/aktivita/vystavy-a-akce/>>.

ZOOM : jiný filmový klub [online]. c2009 [cit. 2010-07-23]. Dostupná z WWW: <<http://www.zoomuj.cz/>>.

Zdroje obrázků

Obr. 1: Projekt Lukášek – oslava Dne Země

Zdroj: *Městská knihovna Sedlčany* [online]. [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <http://www.knihovna-se.cz/>.

Obr. 2: Úvodní stránka webového sídla organizace ALTAFF

Zdroj: *ALTAFF : Association of Library Trustees, Advocates, Friends and Foundations* [online]. [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/altaff/index.cfm>.

Obr. 3: Den poezie v Krajské knihovně Karlovy Vary

Zdroj: EDER, V. *Den poezie v Karlových varech již potřetí* [online]. [cit. 2010-08-07]. Foto: Chocholouš, M. Dostupný z WWW: <http://zdaryvary.cz/clanek/284-den-poezie-v-karlovych-varech-jiz-potretri>.

Obr. 4: Noc s Boccaciem v Městské knihovně Znojmo

Zdroj: *Městská knihovna Znojmo* [online]. [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <http://www.knihovnazn.cz/content/view/1646/203/>.

Obr. 5: Vítězný snímek soutěže Krajské vědecké knihovny v Liberci

Zdroj: *Krajská vědecká knihovna v Liberci* [online]. [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <http://www.kvkli.cz/cz/akce-v-knihovne/fotosoutez-na-tema-ctenar-907.html>.

Obr. 6: Art festival Nábřeží malířů

Zdroj: Facebook (firma). *Nábřeží malířů* [online]. [cit. 2010-08-07]. Dostupný z WWW: <http://www.facebook.com/photo.php?pid=401092&id=132946946718287#!/album.php?aid=24690&id=132946946718287>.

Obr. 7: Výstava koček v Městské knihovně Lipník nad Bečvou

Zdroj: *Městská knihovna Lipník nad Bečvou* [online]. [cit. 2010-08-08]. <http://www.mek-lipniknb.cz/work/fotografie/vystava-ko-ek-2010>.

Obr. 8: Koncert DJEMBE NO.1 Václava Kořínka

Zdroj: *Městská knihovna Jablonec nad Nisou* [online]. [cit. 2010-08-08]. Dostupný z WWW:

<<http://www.knihovna.mestojablonec.cz/redakce/index.php?clanek=43403&lang=cs&slozka=5832>>.

Obr. 9: Přenáška z cyklu Hudba v literatuře – literatura v hudbě

Zdroj: *Městská knihovna Jindřichův Hradec* [online]. [cit. 2010-08-08].
Dostupný z WWW: <<http://www.knih-jh.cz/index.php?stranka=fotogal>>.

Obr. 10: Plakát Filmového festivalu Litoměřice 2009

Zdroj: *Filmový festival Litoměřice podeváté* [online]. [cit. 2010-08-08].
Dostupný z WWW: <<http://www.kinoostrov.cz/filmfest09/kestazeni.html>>.

Obr. 11: Noční výstup na Bezděz v rámci akce Máchovi v patách

Zdroj: *STUDIO plus – TV studio Liberec* [online]. [cit. 2010-08-08]. Foto:
Lubomír Lukeš. Dostupný z WWW: <http://www.studio-plus.tv/?foto_id=79>.

Obr. 12: Malování z hudbou

Zdroj: *Knihovna Karla Dvořáčka* [online]. [cit. 2010-08-08]. Dostupný
z WWW:
<http://www.kkdvyskov.cz/gallery.php?akce=galerie_ukaz&galerie_id=341>.

Obr. 13: Setkání seniorů u projektu Město v mé paměti

Zdroj: *Městská knihovna Rožnov pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2010-08-08].
Dostupný z WWW: <<http://www.knir.cz/index.php?kam=projekty&id=663>>.

Obr. 14: Vystoupení The Others na Multikulturním festivalu

Zdroj: *Městská knihovna Sokolov* [online]. [cit. 2010-08-08]. Dostupný
z WWW:
<http://www.mksokolov.cz/index.php?option=com_content&view=category&id=71%3Apro-dospele-2010&layout=blog&Itemid=104&lang=cs>.

Obr. 15: Indiánské tance

Zdroj: *Městská knihovna Sokolov* [online]. [cit. 2010-08-08]. Dostupný
z WWW:
<http://www.mksokolov.cz/index.php?option=com_content&view=category&id=71%3Apro-dospele-2010&layout=blog&Itemid=104&lang=cs>.

Obr. 16: Na kolech po knihovnách regionu

Zdroj: *Městská knihovna Prachatice* [online]. [cit. 2010-08-08]. Dostupný
z WWW: <http://www.knih-pt.cz/index.html?p=nakolech_rok&Y=2009>.